

IFAU

Institutet för arbetsmarknads- och
utbildningspolitisk utvärdering

Årsredovisning 2017

Innehållsförteckning

1	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)	2
1.1	IFAU:s uppgifter.....	2
1.2	Organisation.....	3
1.3	IFAU:s finansieringssituation.....	3
2	Resultatredovisning	6
2.1	Måluppfyllelse	6
2.2	Prestationsmått.....	7
2.3	Kostnader för IFAU:s samlade verksamhet.....	10
2.4	Förhållandet mellan prestationer och kostnader	12
2.5	Långsiktiga tendenser i prestationer och kostnader.....	13
2.6	Prestationer och resurser per projekttyp	15
2.7	Verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser	18
2.8	Verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt.....	25
2.9	Verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar	34
2.10	Verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter ...	41
2.11	Aggregerade intäkter och kostnader på verksamhetsområden	46
3	Informationsspridning	48
3.1	Slutliga publikationer	49
3.2	Working Papers, rapporter och avhandlingar	50
3.3	Konferenser, workshops, seminarier, gästforskare och kurser	51
3.4	Expertutlåtanden	52
3.5	Massmedia	52
3.6	Antal besök på IFAU:s hemsidor	53
3.7	IFAU på sociala medier	53
4	Kompetensförsörjning	54
4.1	Bemanning och kompetensfördelning	54
4.2	Personalens akademiska kvalifikationer.....	56
4.3	Ändamålsenligheten hos kompetensförändringarna.....	56
4.4	Sjukfrånvaro och åtgärder för att minska och förebygga ohälsa	57
5	Resultatredovisning av avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet.....	60
6	Finansiell redovisning.....	61
6.1	Resultaträkning	61
6.2	Balansräkning	62
6.3	Anslagsredovisning	63
6.4	Tilläggsupplysningar och noter	64
6.5	Sammanställning över väsentliga uppgifter	71

1 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)

IFAU är en myndighet under Arbetsmarknadsdepartementet, med placering i Uppsala. Som framgår nedan bedriver IFAU forskning kring arbetsmarknads-, utbildnings- och socialförsäkringsfrågor i syfte att utvärdera reformer och insatser, samt skapa ett brett och högkvalitativt kunskapsunderlag kring effekter av olika policyalternativ och hur sammanhang som är relevanta för politiken fungerar i olika avseenden.

Verksamheten påbörjades 1997 och har utvidgats i olika steg. I samband med en större utvidgning på utbildningsområdet och genomfördes 2012–2014 ändrades institutets namn från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering till Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering. Akronymen IFAU behölls dock behållits oförändrad.

1.1 IFAU:s uppgifter

IFAU:s uppdrag framgår av den förordning med instruktion för institutet som trädde i kraft den 21 februari 2012 (SFS 2012:16). Enligt denna förordning ska institutet främja, stödja och genom forskning genomföra:

- 1 uppföljning och utvärdering av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,
- 2 studier av arbetsmarknadens funktionssätt,
- 3 utvärdering av effekterna av olika reformer och åtgärder inom utbildningsväsendet,
- 4 utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet,
- 5 utvärdering av socialförsäkringens effekter på arbetsmarknaden.

Med utvärdering avses både effektutvärdering och processutvärdering. IFAU ska särskilt fokusera på de samlade effekterna av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och de utbildningspolitiska reformerna samt de särskilda uppdrag som regeringen fattar beslut om inom dessa områden. I uppföljnings- och utvärderingsarbetet ska effekterna för kvinnor och män särskilt belysas. Av IFAU:s regleringsbrev framgår vidare att skillnader mellan olika åldersgrupper, mellan individer med olika födelseland, samt regionala skillnader ska analyseras.

IFAU menar att uppgifterna 3 och 4 inte kan separeras – uppgift 4 utgör en delmängd av uppgift 3.¹ IFAU har av dessa skäl valt att behandla uppgifterna 3 och 4 som integrerade. Detta har två praktiska konsekvenser. För det första kommer de fem uppgifterna ovan att motsvaras av fyra verksamhetsområden, enligt:

¹ En teoretisk möjlighet skulle kunna vara att dela upp uppgift 3 på uppgift 4 och ”övrigt arbete inom ramen för uppgift 3”. Detta skulle dock möta betydande praktiska problem. För det första är skillnaden inte alltid tydlig mellan ”åtgärder” inom utbildningsväsendet – som omfattas av uppgift 4 – och ”reformer” inom utbildningsväsendet – som inte ingår i uppgift 4. För det andra uppstår gränsdragningsproblem för begreppet ”effekter på arbetsmarknaden”. På lång sikt kan alla åtgärder inom utbildningsväsendet ha effekter på arbetsmarknaden och det är också många gånger ett uttalat syfte, även för insatser som sker tidigt i utbildningssystemet.

Verksamhetsområde 1: Arbetsmarknadspolitiska insatser (uppgift 1),
Verksamhetsområde 2: Arbetsmarknadens funktionssätt (uppgift 2),
Verksamhetsområde 3: Effekter av utbildningssatsningar (uppgift 3 och 4),
Verksamhetsområde 4: Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter (uppgift 5).

Den andra praktiska konsekvensen är att IFAU:s samtliga projekt inom verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar ses som innefattande både uppgift 3 och uppgift 4.

1.2 Organisation

IFAU leds av en generaldirektör. Vid institutet finns ett vetenskapligt råd bestående av generaldirektören, en ordförande, och högst nio andra ledamöter. I ärenden om ansökningar om bidrag från myndigheten ska det vetenskapliga rådet lämna förslag till beslut. Generaldirektören får även använda det vetenskapliga rådet som rådgivande organ i andra ärenden än de som rör bidrag från myndigheten.

Till institutet är även en referensgrupp knuten där arbetsgivar- och arbetstagar sidan samt berörda departement och myndigheter finns representerade. Referensgruppen ger synpunkter på verksamheten samt förslag på frågeställningar att belysa.

1.3 IFAU:s finansieringssituation

I detta avsnitt redovisas omslutningen av IFAU:s hela verksamhet under den senaste femårsperioden. Med omslutning avses här verksamhetens totala intäkter samt transfereringar, motsvarande resultaträkningen i kapitel 6. Till skillnad från resultaträkningen, där omslutningen har delats upp på intäkter och transfereringar, har i Tabell 1 omslutningen brutits ner på finansieringskällor. För att göra de fem sistlidna åren jämförbara i reala termer har alla uppgifter i Tabell 1 räknats om till 2017 års priser, med hjälp av konsumentprisindex.

De första fyra posterna i Tabell 1 kommer från samma finansieringskälla, nämligen regeringen. Den första posten, Anslag, ap 1, utgör IFAU:s grundläggande förvaltningsanslag. Av Tabell 1 framgår att denna anslagspost var mycket större under 2017 än under de föregående åren. Skillnaden är dock inte reell utan endast bokföringsmässig. Fram till och 2016 var förvaltningsanslaget uppdelat på två anslagsposter, ap 1 och ap 4. Uppdelningen hängde samman med den utvidgning av IFAU:s verksamhet inom utbildningsområdet som ägde rum under 2012–2014. De motsvarande tillskotten till förvaltningsanslaget redovisades under ap 4. Således ska det belopp som 2017 redovisas på ap 1 jämföras med summan av beloppen på ap 1 och ap 4 under de föregående åren. När så görs framgår att ökningen i det totalt utnyttjade förvaltningsanslaget år 2017 uppgår till 1,6 mkr jämfört med 2016, motsvarande en ökning på 4,9 procent, i 2017 års priser. I förhållande till år 2015 är ökningen mindre, 3 procent.

De förvaltningsanslag som i Tabell 1 betecknas med Anslag ap 2 och Anslag ap 3 utgör i realiteten transfereringar. IFAU har till uppgift att dela ut dem som bidrag till externa forskare på arbetsmarknadsområdet (Anslag, ap 2) respektive på utbildningsområdet (Anslag, ap 3).

I Tabell 1 redovisas IFAU:s utnyttjande av forskningsanslag, under finansieringskällan ”Bidrag, netto”. Av redovisningen av den posten framgår att forskningsanslagen under 2017 har bidragit till finansieringen av IFAU:s verksamhet i något lägre utsträckning än under de närmast tre föregående åren. Denna nedgång kompenseras dock delvis av en uppgång i den finansiering som hänförs till institutets uppdragsforskning, se ”Avgifter”. Fördelningen mellan forskningsanslag och avgifter kan variera något över tid men har begränsad betydelse för institutets verksamhet eftersom uppdragsforskningen bedrivs under samma premisser som forskningen i övrigt.

De medel som redovisas i Tabell 1 går inte i sin helhet till att finansiera IFAU:s interna verksamhet, av två skäl. Det första är, som nämnts ovan, att förvaltningsanslagen Anslag ap 2 och Anslag ap 3 finansierar extern forskning. Det andra skälet är att IFAU inte erhåller några medel för täckandet av de administrativa kostnader som utdelandet av dessa forskningsbidrag medför. Dessa kostnader måste därmed täckas av institutets förvaltningsanslag.

De administrativa kostnader som uppkommer genom IFAU:s utdelande av forskningsbidrag hänför sig till utlysning av medel, bedömning av ansökningar, stöd i form datauttag ur IFAU-databasen, kvalitetssäkring, avrapportering och arkivering, informationsspridning etc. För år 2017 uppskattats dessa kostnader till 1,7 mkr och för de två föregående åren uppgick de till vardera 1,8 mkr.^{2 3}

² Det kan nämnas att de administrativa kostnader som IFAU har tillskrivit projekt finansierade med utdelade forskningsbidrag är mycket lågt räknade. De påslag som används är endast hälften så stora som motsvarande påslag för likartade projekt inom ramen för IFAU:s interna verksamhet, se kapitel 2.6, tredje stycket.

³ Framgent kommer en del av Anslag ap. 2 och Anslag ap. 3 kunna användas för att (delvis) täcka dessa administrativa kostnader. Av IFAU:s regleringsbrev för 2018 framgår att av de 3,0 mkr som vardera anslagsposten uppgår till får maximalt 0,2 mkr på respektive anslagspost användas för administrativa kostnader som är förknippade med fördelningen av bidragen.

Tabell 1: IFAU:s omslutning 2017–2013, mkr, 2017 års priser

	2017		2016		2015		2014		2013	
	<i>mkr₁₇</i>	%	<i>mkr₁₇</i>	%	<i>mkr₁₇</i>	%	<i>mkr₁₇</i>	%	<i>mkr₁₃</i>	%
<i>Finansiering</i>										
Anslag, ap 1	34,3	72,2	23,2	48,8	23,3	50,6	22,3	48,3	22,1	53,5
Anslag, ap 2	3,0	6,3	3,2	6,7	3,0	6,5	3,2	6,9	2,8	6,8
Anslag, ap 3	3,0	6,3	3,3	6,9	3,1	6,7	3,1	6,7	3,0	7,3
Anslag, ap 4	--	--	9,5	20,0	10,0	21,7	10,1	21,9	8,2	19,8
Summa										
förvaltnings- anslag	40,3	84,8	39,2	82,3	39,4	85,5	38,7	83,8	36,1	87,4
Bidrag, netto	5,7	12,0	7,3	15,3	6,0	13,0	6,3	13,6	4,7	11,4
Avgifter	1,5	3,2	1,1	2,3	0,7	1,5	1,1	2,4	0,3	0,7
Ränteintäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,5
Summa	47,5	100	47,6	100	46,1	100	46,2	100	41,3	100

Not 1: Omräkning till 2017 års priser har skett med hjälp av konsumentprisindex.

Not 2: För 2017 avser "Anslag ap 1" den faktiska förbrukningen av IFAU:s förvaltningsanslag. Under åren 2013–2016 var IFAU:s förvaltningsanslag uppdelat på två poster, anslagspost 1 (ap1) och anslagspost 4 (ap 4), se Not 4 nedan. Förvaltningsanslaget finansierar IFAU:s interna verksamhet. P g a anslagssparande kan faktisk förbrukning skilja sig från ap 1 enligt regleringsbrevet.

Not 3: "Anslag, ap 2" och "Anslag, ap 3" avser de faktiska förbrukningarna av de anslag som IFAU använder till att dela ut forskningsbidrag för utvärdering av arbetsmarknadspolitiska åtgärder och studier av arbetsmarknadens funktionssätt (ap 2), samt utvärdering av effekter av åtgärder inom utbildningsväsendet (ap 3). P g a anslagssparande kan de faktiska förbrukningarna skilja sig från ap 2 och ap 3 enligt regleringsbrevet.

Not 4: För åren 2013–2016 avser "Anslag ap 4" den faktiska förbrukningen av ett av IFAU:s dåvarande två förvaltningsanslag, nämligen anslagspost 4. Medan anslagspost 1 finansierade IFAU:s samtliga verksamhetsområden finansierade anslagspost 4 endast ett verksamhetsområde, nämligen Effekter av utbildningssatsningar. P g a anslagssparande kan den faktiska förbrukningen av anslaget skilja sig från ap 4 enligt regleringsbrevet.

Not 5: "Bidrag netto" bestäms som Bidrag, brutto – Bidragstransfereringar där Bidrag brutto utgörs av periodiserade forskningsanslag som IFAU erhållit från bland andra Vetenskapsrådet, Riksbankens Jubileumsfond och Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte). Bidragstransfereringar är transfereringar av forskningsanslag från IFAU till andra forskningsinstitutioner, vilka uppkommer när forskningsanslag utöver IFAU även innefattar andra forskningsinstitut och IFAU är anslagsförvaltande myndighet. Hela forskningsanslaget förvaltas då av IFAU som överför de medel som ska bekosta de externa forskarnas verksamhet till dessas institutioner. Bidragstransfereringar har skett 2017, 2016, 2015, 2014 och 2013 med 1,9 mkr, 3,1 mkr, 3,7 mkr, 1,3 mkr respektive 1,9 mkr.

Not 6: "Avgifter" utgörs i allt väsentligt av intäkter från uppdragsforskning.

Utöver Tabell 1 redovisar IFAU också omslutningen uppdelad på verksamhetsområden, se kapitel 2.7–2.10, Tabell 7, Tabell 11, Tabell 15 och Tabell 21. En sammanfattande tabell för samtliga verksamhetsområden återfinns i kapitel 2.11.

2 Resultatredovisning

Detta kapitel inleds med en redogörelse för hur IFAU har verkat för att fullgöra de uppgifter som anges i IFAU:s instruktion och regleringsbrev enligt kapitel 1.1 ovan. I kapitel 2.2 följer en diskussion av tänkbara prestationsmått för IFAU:s verksamhet. Kostnaderna för IFAU:s samlade verksamhet redovisas sedan i kapitel 2.3, fördelade på direkta och indirekta kostnader. Därefter redovisas hur aggregerade prestationer och kostnader relaterar till varandra för IFAU:s samlade verksamhet (kapitel 2.4). I kapitel 2.5 förs en diskussion om den långsiktiga utvecklingen av förhållandet mellan IFAU:s prestationer och kostnader. Det avslutande kapitlet (kapitel 2.6) innehåller en redovisning av prestationer och kostnader uppdelade på olika typer av projekt.

De fyra nästföljande kapitlen, 2.7–2.10 innehåller redovisningar av intäkter, kostnader samt prestationer i förhållande till kostnader för IFAU:s fyra verksamhetsområden. Vart och ett av dessa kapitel innehåller också korta redogörelser för huvudresultaten i de projekt som under året avslutats inom respektive verksamhetsområde. En sammanställning av de aggregerade intäkterna och kostnaderna per verksamhetsområde redovisas i kapitel 2.11.

2.1 Måluppfyllelse

IFAU har under år 2017 främjat, stött och genomfört vetenskapliga utvärderingar inom de fyra verksamhetsområden som listas i kapitel 1. Detta har skett genom att IFAU:s egen personal genom forskning har utfört utvärderingar i form av regeringsuppdrag, egeninitierade projekt samt andra uppdrag. Andra uppdrag utgörs av uppdrag som har initierats och (i huvudsak) finansierats av andra uppdragsgivare än regeringen. Forskningen utanför IFAU har främjats och stötts genom de forskningsbidrag som institutet delar ut och genom att institutet bjuder in gästforskare, anordnar konferenser, workshops och kurser samt presenterar IFAU:s forskning externt.

Uppgifterna att belysa skillnader mellan kvinnor och män, regionala skillnader, åldersskillnader och skillnader med avseende på etnisk tillhörighet beaktas löpande i de projekt som drivs av IFAU. I den mån som sådana skillnader kan påvisas noteras detta i resultatredogörelserna nedan.

Liksom för de föregående åren finns det även för år 2017 anledning att påpeka att trots den registerlag för IFAU:s databaser som varit i kraft sedan 2013 (och som permanentades från och med 2016) återstår ett flertal problem att lösa ifråga om IFAU:s tillgång till och utnyttjande av registerdata. Det sker framsteg i dialog och samarbeten med andra organisationer, men arbetet kräver fortsatt omfattande resurser. I vissa fall innebär situationen långa handläggningstider, i andra fall har IFAU inte kunnat få tillgång till viktig information. Detta har inkräktat såväl på den tid som är tillgänglig för institutets forskning som på kvaliteten på det dataunderlag som denna forskning baseras på. För en bredare diskussion av långsiktiga tendenser som har betydelse för IFAU: måluppfyllelse, se avsnitt 2.5.

2.2 Prestationsmått

För ett forskningsinstitut som IFAU är det naturliga slutresultatet för stora delar av verksamheten publiceringar i vetenskapliga och populärvetenskapliga tidskrifter och böcker. Detta prestationsmått redovisas på de första två raderna i Tabell 2, nedan. Av dessa rader framgår att publiceringarna domineras av artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter. Eftersom sådana artiklar har genomgått en omsorgsfull granskning av andra forskare (peer review) före publicering utgör de ett mycket viktigt mått på kvaliteten hos IFAU:s forskning.

Som en kvalitetsindikator utöver antalet internationella vetenskapliga artiklar redovisas också för det senaste året i *vilka* tidskrifter publiceringarna har ägt rum. Tidskrifterna listas i bokstavsordning. För 2017 är tidskrifterna de följande. Inom parentes anges antalet publicerade artiklar.

American Sociological Review (1)
Applied Economics (1)
Communications in Statistics – Simulation and Computation (1)
Economic Journal (3)
Economics Letters (1)
Empirical Economics (1)
International Tax and Public Finance (1)
Journal of Applied Econometrics (1)
Journal of Health Economics (2)
Journal of Human Resources (2)
Journal of Labor Economics (2)
Journal of Public Economics (1)
Journal of the Royal Statistical Society (1)
Labour Economics (3)
Local Government Studies (1)
Nordic Economic Policy Review (2)
Nordic Journal of Studies in Educational Policy (1)
Nordic Studies in Science Education (1)
Observational Studies (1)
Regional Science and Urban Economics (1)
Scandinavian Journal of Economics (2)

Som framgår av denna sammanställning och av Tabell 2 var antalet publicerade artiklar i vetenskapliga tidskrifter 30 stycken under 2017, vilket är det högsta antalet under IFAU:s 20-åriga historia. Motsvarande antal var 18 år 2016 och 16 under 2015. I förhållande till 2015 har antalet således nära nog fördubblats. Jämfört med den tidigare toppnoteringen, 27 artiklar år 2014, är ökningen mera beskedlig men likväl drygt 10 procent. Det finns dock anledning att beteckna såväl 2014 som 2017 som exceptionella år. Till viss del beror antalet publiceringar enskilda på rena tillfälligheter, exempelvis ifråga om publiceringsdatum. Sådana tillfälligheter kan driva upp antalet artiklar vissa år och reducera antalet andra år.

Vad gäller de uppräknade tidskrifterna kan noteras att de spänner över flera forskningsfält. Även om den nationalekonomiska dominansen är tydlig, i enlighet med inriktningen på IFAU:s forskning, och motsvarar 2/3 av tidskrifterna, är även sociologi, statistik, statsvetenskap och utbildningsvetenskap representerade.

Flera av de uppräknade tidskrifterna är mycket högt rankade inom sina forskningsområden. Det gäller exempelvis *American Sociological Review* (sociologi), *Economic Journal*, *Journal of Health Economics*, *Journal of Human Resources*, *Journal of Labor Economics* och *Journal of Public Economics* (nationalekonomi) samt *Journal of the Royal Statistical Society* (statistik).

Samtidigt som publiceringar i (engelskspråkiga) vetenskapliga tidskrifter och (svenska) populärvetenskapliga tidskrifter och böcker utgör den mest relevanta indikatorn på IFAU:s prestationer på lång sikt har måttet en nackdel ur redovisningssynpunkt.⁴ Nackdelen består i att långa publiceringstider innebär att kopplingen mellan slutresultat och insatta resurser under kalenderåret blir svag.

Kopplingen blir starkare om insatta resurser relateras till de Working Papers, rapporter och avhandlingar som ges ut av IFAU. IFAU Working Papers omfattar huvuddelen av all ny forskning vid IFAU och sprids till forskare världen över. De skickas även till internationella tidskrifter för bedömning inför publicering, jfr ovan. För flertalet Working Papers utges även en kortare populärvetenskaplig rapport. I IFAU:s rapportserie redovisas också den forskning som enbart dokumenteras på svenska. Avhandlingarna, slutligen, är sådana som helt eller delvis har finansierats av IFAU och där någon forskare vid institutet har bidragit till handledningen av doktoranden. Summan av Working Papers, rapporter och avhandlingar visas på tredje raden i Tabell 2. Detta mått har i stort sett legat konstant under de tre senaste åren: 54 stycken 2017 och 55 under 2015 och 2016.

Summan av Working Papers, rapporter och avhandlingar fungerar relativt väl som indikator på IFAU:s resultat.⁵ En viktig orsak till detta är IFAU:s mycket omfattande kvalitetssäkringssystem som bland annat innehåller ett granskningsförfarande som så långt som möjligt efterliknar det som tillämpas i samband med publicering i vetenskapliga och populärvetenskapliga tidskrifter och böcker.⁶ Detta medför att merparten av det som ges ut av IFAU också publiceras.

⁴ Här kan dock tilläggas att många av de rapporter på svenska som IFAU ger ut fungerar som slutprodukter. Det gäller särskilt de rapporter som inte utgör svenska sammanfattningar av Working Papers.

⁵ Det bör dock understrykas att även Working Papers i allmänhet baseras på projekt som har pågått i åtminstone två år.

⁶ För avhandlingar säkras kvaliteten på traditionellt sätt, genom det akademiska granskningsförfarandet.

Tabell 2: Olika resultatindikatorer för IFAU

	2017	2016	2015
Antal publikationer i vetenskapliga och populärvetenskapliga tidskrifter och böcker	38	20	24
<i>Därav</i> artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter	30	18	16
Antal utgivna Working Papers, rapporter och avhandlingar	54	55	55
Antal rapportekvivalenter – antal utgivna rapporter, Working Papers och avhandlingar, justerat för tidsåtgång och omfattning	43,6	45,6	40,9

Not: Vid beräkningen av "rapportekvivalenter" har Working Papers (WP) vikten 1, sammanfattande rapporter av Working Papers på svenska vikten 0,1, övriga rapporter vikten 1 och avhandlingar vikten 2.

Det finns dock en nackdel även med summan av Working Papers, rapporter och avhandlingar: typiskt sett skiljer de sig åt med avseende på både tidsåtgång och omfattning. För att beakta detta beräknas också antalet "rapportekvivalenter", som är en vägd summa av utgivna Working Papers, rapporter och avhandlingar. I denna vägda summa tilldelas ett Working Paper vikten 1. I samband med att ett Working Paper ges ut sker i regel också utgivning av en populärvetenskaplig sammanfattande rapport på svenska. En sådan rapport tilldelas vikten 0,1, vilket ungefärligen avspeglar omfattningen på arbetsinsatsen, i förhållande till det arbete som läggs ner på motsvarande Working Paper.⁷ Rapporter som avser forskning som endast dokumenteras på svenska, och som alltså inte utgör sammanfattningar av ett Working Paper, tilldelas samma vikt som ett Working Paper, d.v.s. 1. Avhandlingar, slutligen, viktas med talet 2. Detta kan förefalla vara en relativt låg vikt, med tanke på att en avhandling i allmänhet innehåller 3–4 vetenskapliga uppsatser. De flesta avhandlingar som kommer ut vid IFAU ger emellertid också upphov till åtminstone ett IFAU Working Paper, vilket vägs med vikten 1, enligt ovan. En större vikt än 2 för avhandlingar skulle därför riskera att överskatta den sammanlagda betydelsen av en avhandling för institutets resultat.

Som framgår av Tabell 2 är antalet rapportekvivalenter mindre än antalet Working Papers, rapporter och avhandlingar⁸ men större än antalet publikationer i vetenskapliga och populärvetenskapliga tidskrifter och böcker. I det följande är det antalet rapportekvivalenter som används som prestationsmått. Argumenten för detta har framförts ovan och kan sammanfattas som följer. Rapportekvivalenterna, som baseras på antalet Working Papers, rapporter och avhandlingar som givits ut vid IFAU under året, är närmare kopplade till de under året insatta resurserna än IFAU:s slutliga resultat, d.v.s. publikationer i vetenskapliga och populärvetenskapliga tidskrifter och böcker. Samtidigt tar antalet rapportekvivalenter hänsyn till genomsnittliga skillnader i tidsåtgång och omfattning mellan Working Papers, rapporter och avhandlingar, vilket den (ovägda) summan av deras antal inte gör.

⁷ Vilka vikter som ska ansättas de olika skrifterna kan självfallet inte enbart bestämmas av arbetsinsatsen. Vägningstalen motiveras också av en strävan att göra en försiktig bedömning av verksamhetens resultat.

⁸ Med det valda viktsystemet måste det vara så, åtminstone så länge antalet avhandlingar är litet jämfört med antalet Working Papers och rapporter.

Tabell 2 visar vidare att antalet rapportekvivalenter år 2017 var något lägre än under 2016 men något högre än antalet 2015. Det finns anledning att vara försiktig i tolkningarna av dessa begränsade variationer eftersom värdena påverkas av flera faktorer. Till exempel kan skillnaderna mellan åren rent matematiskt helt förklaras av antalet avhandlingar har varierat – som framgår av Tabell 24 var antalet avhandlingar 4, 5 respektive 2 under åren 2017, 2016 respektive 2015. Vilket år som ett avhandlingsarbete slutförs har IFAU begränsat inflytande över: tidpunkten bestäms i första hand av det universitet vid vilken doktoranden lägger fram avhandlingen.

2.3 Kostnader för IFAU:s samlade verksamhet

Som mått på insatta resurser används kostnader i miljoner kr, mkr. Tabell 3 visar hur de totala kostnaderna fördelas på direkta kostnader och indirekta kostnader. Med direkta kostnader avses här kostnader som kan hänföras till enskilda projekt. Projektet utgör den minsta redovisningsenheten i IFAU:s redovisning.

Alla kostnader som inte är direkta kostnader utgör indirekta kostnader. Vissa indirekta kostnader kan hänföras till något av IFAU:s verksamhetsområden. Det kan röra sig om konferenser som IFAU anordnar, exempelvis om utvärdering av arbetsmarknads- eller utbildningspolitik. Kostnaderna för ett sådant arrangemang kan inte hänföras till enskilda projekt men väl till verksamhetsområden. Ett annat exempel är när IFAU:s forskare bjuds in att översiktligt presentera institutets forskning inom något av verksamhetsområden, exempelvis inom utbildningsområdet.

Den helt dominerande delen av de indirekta kostnaderna kan dock varken hänföras till projekt eller verksamhetsområden. Dessa indirekta kostnader fördelas på verksamhetsområden i proportion till dessas andel av de direkta kostnaderna.

I Tabell 3 redovisas IFAU:s direkta kostnader och dess indirekta kostnader, uppdelade på lokalkostnader och övriga indirekta kostnader. Denna uppdelning av de indirekta kostnaderna motiveras av att den ofta görs i andra sammanhang som är relevanta för IFAU:s verksamhet, exempelvis i ansökningar om forskningsanslag och vid kostnadsberäkningar av uppdragsforskning.

Av Tabell 3 framgår att de totala kostnaderna uppgick till 47,5 mkr under 2017 och därmed var 0,8 mkr högre än föregående år och 2,7 mkr högre än 2015. Man kan också se att jämfört med 2016 avser hela kostnadsökningen under 2017 direkta kostnader.

Tabell 3: Resursåtgång, mätt som kostnader i mkr, fördelade på direkta och indirekta kostnader

	2017	2016	2015
1 Direkta kostnader, mkr	30,4	29,6	28,7
2 Lokalkostnader, mkr	1,9	1,7	1,8
3 Övriga indirekta kostnader, mkr	15,2	15,4	14,3
4 Summa indirekta kostnader	17,1	17,1	16,1
5 Totala kostnader, mkr	47,5	46,7	44,8

Med hjälp av uppgifterna i Tabell 3 är det enkelt att bilda sig en uppfattning om IFAU:s kostnadsstruktur. Med kostnadsstrukturen avses här hur stora andelar av totalkostnaderna som de direkta och indirekta kostnaderna utgör samt hur de indirekta kostnaderna förhåller sig till de direkta kostnaderna.⁹

I enlighet med diskussionen ovan visar Tabell 4 att andelen indirekta kostnader minskade under 2017, jämfört med 2016 och, följaktligen, att de direkta kostnadernas andel ökade. Andelarna direkta respektive indirekta kostnader under 2017 blev därigenom i stort sett desamma som under 2015. I konsekvens med denna utveckling är de påslag på de direkta kostnaderna som behövs för att täcka de indirekta kostnaderna 2017 mycket lika motsvarande påslag 2015.

Tabell 4: IFAU:s kostnadsstruktur

	2017	2016	2015
1 Direkta kostnader som andel av totala kostnader, %	64,0	63,2	64,1
2 Indirekta kostnader som andel av totala kostnader, %	36,0	36,8	35,9
3 Summa	100,0	100,0	100,0
4 Indirekta kostnader / direkta kostnader, %	56,3	58,3	56,1
5 Lokalkostnader / direkta kostnader, % (del av 4)	6,3	5,8	6,3
6 Övr. indir. kostnader / direkta kostnader, % (del av 4)	50,0	52,5	49,8

När det gäller påslagen på de direkta kostnaderna finns det anledning att kort nämna hur IFAU beräknar dessa för projekt som helt eller delvis finansieras med bidrag till forskning (externa forskningsanslag) som IFAU söker i konkurrens med universitet och andra forskningsinstitutioner. Dessa bidrag har traditionellt

⁹ Beräkningarna av hur de indirekta kostnaderna förhåller sig till de direkta kostnaderna motiveras av att kostnadsberäkningar i ansökningar om forskningsanslag och i underlag för uppdragsforskning uttrycks de indirekta kostnaderna vanligtvis som påslag på de direkta kostnaderna.

innehållit påslag på mellan 30 och 35 procent för täckande av indirekta kostnader. Som framgår ovan är IFAU:s faktiska indirekta kostnader betydligt högre, vilket för övrigt även gäller för andra jämförbara forskningsorganisationer. Detta innebär att ett IFAU-projekt för vilket forskningsanslag har erhållits inte är fullt ut finansierat av bidraget.

För att undvika underfinansiering behandlas de omkostnadspåslag som forskningsanslagen innehåller som ofullständiga bidrag till täckningen av de gemensamma resurser som projektet tar i anspråk. Den åtgång av gemensamma resurser som forskningsanslagets påslag inte täcker kommer att bekostas av institutets förvaltningsanslag. I övrigt lika projekt kommer därför att i IFAU:s redovisning få samma påslag för gemensamma resurser oavsett om de (till en del) har finansierats av bidrag eller helt av institutets förvaltningsanslag.

Sedan flera år tillbaka förs en diskussion bland de stora forskningsfinansiärerna om vilka indirekta resurser de ska finansiera. I väntan på riktlinjer uppmanas de sökande redogöra för sina faktiska indirekta kostnader. IFAU följer den uppmaningen. I de kostnadskalkyler som IFAU gör i samband med att institutet åtar sig uppdragsforskning används naturligtvis ett påslag för institutets faktiska indirekta kostnader, i enlighet med det samråd om avgiftsfinansierad verksamhet som IFAU regelbundet genomför med Ekonomistyrningsverket.

2.4 Förhållandet mellan prestationer och kostnader

Både insatta resurser och prestationer (antal rapportekvivalenter) mäts på årsbasis. Det innebär att vi inte har tagit direkt hänsyn till att de Working Papers, rapporter och avhandlingar som ges ut under ett år är frukten av flera års arbete. På den nivå som redovisningen görs – för IFAU som helhet, respektive på verksamhetsområdesnivån – kommer detta i allmänhet inte att spela någon större roll. Skälet är att under ett givet år kommer det inom varje verksamhetsområde att finnas projekt som representerar olika stadier i arbetsprocessen: projekt som just har påbörjats, projekt som har kommit en god bit på väg, projekt som är nära att avslutas och projekt som just har avslutats. Eftersom projekten är av ungefär samma storlek och pågår ungefär lika länge – 2–3 år i genomsnitt – kommer de kostnader som under ett kalenderår hänförs till ett verksamhetsområde att avspegla de resurser som i genomsnitt åtgår för ett representativt projekt under dess hela livslängd.

För att ta hänsyn till olika redovisningstraditioner visar Tabell 5 inte bara prestationer i förhållande till insatta resurser utan även insatta resurser per prestation (d.v.s. inversen av det första måttet). Prestationer i förhållande till insatta resurser är det mest naturliga måttet vid jämförelser mellan forskningsinstitut medan insatta resurser per prestation ofta används vid jämförelser mellan myndigheter. Eftersom IFAU kan beskrivas som ett forskningsinstitut, organiserat som en myndighet, är bägge måtten relevanta.

Tabell 5: Aggregerad resultatredovisning: prestationer i rapportekvivalenter per mkr, respektive kostnader (mkr) per prestation

	2017	2016	2015
Rapportekvivalenter, antal	43,6	45,6	40,9
Kostnader, mkr	47,5	46,7	44,8
Rapportekvivalenter / kostnader	0,9	1,0	0,9
Kostnader / rapportekvivalenter	1,1	1,0	1,1

Not: Angående beräkningen av antal rapportekvivalenter, se not till Tabell 2.

Det bör påpekas att kvoterna mellan antalet rapportekvivalenter och kostnader, respektive mellan kostnader och rapportekvivalenter, måste tolkas med försiktighet. Båda utgör endast enkla nyckeltal – de kan ge en indikation på konsekvenser av små förändringar i tillgängliga resurser men kan inte användas för att dra slutsatser om vad som skulle hända vid större ökningar eller minskningar i resursinsatserna. Dessutom bör det påpekas att om man vill tolka nyckeltalen som grova mått på IFAU:s produktivitet bör man egentligen räkna om kostnaderna i fasta priser, som i Tabell 1, annars kommer inflationen (när den är positiv) att medföra att produktiviteten underskattas i senare perioder relativt tidigare. Eftersom inflationen har varit mycket låg under de senaste åren utgör den inte ett praktiskt problem vid beräkningen av nyckeltalen i denna årsredovisning, men under andra inflations-scenarier kan den spela roll.¹⁰

Det är också viktigt att inte fästa alltför stort avseende på förhållandet mellan prestationer och kostnader enskilda år. Vid vilka tidpunkter projekt påbörjas och avslutas kan i stor utsträckning bero på tillfälligheter vilket kan skapa kortsiktiga variationer i kostnader respektive rapportekvivalenter som jämnas ut över tiden. Slutligen påverkar naturligtvis större förändringar i verksamheten, som utvidgningen av IFAU:s uppdrag under 2012–2014, förhållandet mellan prestationer och kostnader. Med detta sagt kan vi konstatera att kostnaden per rapportekvivalent under 2017 var marginellt högre än 2016 och på samma nivå som under 2015.

2.5 Långsiktiga tendenser i prestationer och kostnader

Under de senaste åren har kostnaderna för IFAU:s verksamhet i genomsnitt ökat åtminstone lika snabbt som prestationerna, mätt i termer av rapportekvivalenter. Det har medfört att det grova måttet på institutets produktivitet, antal rapportekvivalenter per mkr, inte ökar utan snarare visar en viss långsiktig tendens att minska. Det finns skäl att tro att denna trend inte kommer att avta i framtiden, utan att den istället kommer att förstärkas. I detta avsnitt diskuterar vi dessa skäl och hur IFAU arbetar för att hantera utvecklingen.

¹⁰ Att IFAU:s kostnader helt domineras av löner och lönerna ökar snabbare än inflationen i genomsnitt innebär dock att det likväl kommer att finnas en liten tendens till underskattning av produktiviteten även vid låg inflation.

En orsak till att IFAU:s kostnader ökar är att karaktären på institutets forskningsprojekt delvis har förändrats. Inslaget av mera långsiktiga projekt ökar. Ett exempel inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser utgörs av utvärderingar av kommunala insatser, ett annat exempel är reformutvärderingar på verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar.

De analyser som genomförs tenderar också att bli mer tids- och datakrävande. Inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt har exempelvis olika typer av empiriska nätverksanalyser ökat i betydelse. Dessa analyser är omfattande och tar lång tid, även beräkningsmässigt, trots dagens kraftfulla datorer. Många studier, bland annat inom verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter, kräver matchning av registerdata från olika statistikansvariga myndigheter, exempelvis Statistiska centralbyrån och Socialstyrelsen, eller matchningar av register- och enkätdata. Sådana matchningar är både resurs- och tidskrävande.

Allmänt gäller också att de prövningar som görs i samband med Statistiska centralbyråns och andra myndigheters utlämnande av data för forskningsändamål – framför allt etik- och sekretessprövningar – har blivit mer omfattande och tar mer tid i anspråk än tidigare. Detta är en generell utveckling inom samhällsvetenskaplig forskning och inget specifikt för IFAU men förändringarna har naturligtvis särskilt stor inverkan på en verksamhet som till stor del bygger på omfattande datamaterial av olika slag.

Forskarsamhällets granskning av forskningsresultat är vidare mer omfattande idag än för bara fem år sedan. Kraven på känslighetsanalyser och förståelse av mekanismer som kan förklara erhållna resultat har ökat och därmed den tid som går åt till revideringar av Working Papers innan de kan publiceras i vetenskapliga tidskrifter. Detta inskränker naturligtvis tiden som kan avsättas för andra pågående och nya projekt i motsvarande mån.

IFAU ägnar också successivt mer resurser åt aktiviteter som är viktiga för att fullgöra myndighetens uppdrag men som inte resulterar i publikationer. Utöver deltagande i referens- och styrgrupper, kommittéer, råd, beredningar, styrelser, utredningar, etc., kan nämnas remisshantering, kunskapsspridning via policyorienterade seminarier och konferenser, samt hjälp till journalister via Vetenskapsrådets service Expertsvar.¹¹ Dessa utökade åtaganden bland forskare och utredare har också åtföljts av en förstärkning av IFAU:s kommunikationsfunktion.

För att i möjligaste mån upprätthålla produktiviteten trots dessa förändringar bedriver IFAU ett löpande arbete för att effektivisera verksamheten. Detta gäller såväl administrativa rutiner och samarbeten med andra organisationer som arbetssätten i projekten. Ett konkret exempel är det pågående arbetet med ”Korta projekt” där en ambition är att få hög och relativt snabb avkastning på arbetsinsatserna. Detta kan ske t.ex. genom möjligheter till flera publikationer inom ramen för ett pågående projekt. Alternativt kan det röra sig om nya projekt där antingen frågeställningen eller tidigare resultat innebär möjligheter att med mindre insatser få fram en relevant och trovärdig publikation. I båda fallen är det viktigt att

¹¹ För en dokumentation av dessa aktiviteter se Tabell 24 i kapitel 3.

hitta former för en god kvalitetssäkring eftersom en kvantitativ ökning av produktionsresultatet saknar värde om den sker på bekostnad av kvaliteten.

2.6 Prestationer och resurser per projekttyp

I Tabell 6 beskrivs institutets verksamhet i termer av olika typer av projekt. Det är fyra olika projekttyper som särskiljs: *Regeringsuppdrag*, *Egeninitierade projekt (interna)*, *Andra uppdrag/projekt* samt *Utdelade forskningsbidrag*.

Fördelningen av prestationer på projekttyper sker i samband med att projekten initieras – de specificeras då som en projekttyp. Detta innebär att fördelningen av resurser i form av direkta kostnader sker per automatik.

Fördelningen av resurser i form av *indirekta* kostnader per projekttyp görs i två steg. I det första steget fördelas verksamhetsområdenas indirekta kostnader (jfr kapitel 2.3) på de olika projekttyperna, i förhållande till dessas andelar av verksamhetsområdets direkta kostnader. Därefter sker en omfördelning av de indirekta kostnader som har tilldelats projekttyperna *Egeninitierade projekt (interna)* och *Utdelade forskningsbidrag*, för att avspegla att egeninitierade projekt tar i anspråk betydligt mer av IFAU:s administrativa resurser än vad som är fallet med externa projekt, finansierade med forskningsbidrag. Omfördelningen innebär att projekttypen *Egeninitierade projekt (interna)* tilldelas dubbelt så mycket indirekta kostnader, per krona direkt kostnad, som projekttypen *Utdelade forskningsbidrag*.

I Tabell 6 avses med kostnader såväl direkta som indirekta kostnader.

Tabellen visar att inom projekttypen *Regeringsuppdrag* var prestationerna (antalet rapportekvivalenter) noll och resurserna (kostnaderna) betydligt mindre än under de två föregående åren. De beror på att flera stora regeringsuppdrag avslutades och avrapporterades under 2014 och 2015. Under 2017 pågick ett regeringsuppdrag som påbörjades under tidigare år, om lärarsatsningar i skolor med låga kunskapsresultat. Det projektet avrapporterades formellt i form av en rapport redan 2015, i enlighet med plan, men avsikten var att även att under 2017 ge ut ett Working Paper, vilket dock inte kunde färdigställas under året. Under 2017 pågick också fortsatt arbete i ett regeringsuppdrag om decentralisering av skolval och friskolor (som publicerats tidigare).

Den projekttyp som genererar flest rapportekvivalenter är *Egeninitierade projekt (interna)*. För år 2017 vara antalet rapportekvivalenter högre än under både 2016 och 2015. Eftersom även kostnaderna för de egeninitierade projekten var högre 2017 än 2016 och 2015 påverkades dock nyckeltalet rapportekvivalenter / mkr inte särskilt mycket – jämfört med 2016 ökade det med en tiondel från 0,8 till 0,9, vilket innebar en återgång till värdet 2015.

För projekttypen *Andra uppdrag/projekt* var antalet rapportekvivalenter 2017 detsamma som för 2016, 5 stycken. Kostnaderna var dock något lägre än under 2016 vilket innebar att nyckeltalet rapportekvivalenter / mkr också blev något högre 2017 än 2016.¹² Detta nyckeltal är alltid högt för denna projekttyp i förhållande till de andra projekttyperna. Skälet är att projekt inom denna projektkategori typiskt till

¹² Notera att likheten (0,2) för nyckeltalet kostnader / rapportekvivalent beror på avrundning. Med två decimaler är talen 0,18 respektive 0,22.

en stor del genomförs av forskare som inte avlönas av IFAU. Detta innebär samtidigt att aktiviteten inom denna projekttyp till stor del beror på omständigheter utanför IFAU:s kontroll och varierar en hel del över tiden, vilket leder till variation i utgivning av Working Papers och rapporter och därmed i antalet rapportekvivalenter.

För projekttypen *Utdelade forskningsbidrag* uppgick antalet rapportekvivalenter 2017 till 5,3 vilket var betydligt lägre än de 10,6 enheter som rapporterades för 2016 och även lägre än antalet 2015, som var 6,4. Kortsiktiga variationer i antalet rapportekvivalenter kan mycket väl förekomma eftersom exakt datum för när rapporter och/eller Working Papers ges ut kan bero på tillfälligheter. Ett stort antal rapportekvivalenter ett enskilt år kan då följas av litet antal nästföljande år, såsom skett 2016 och 2017.

För att antalet pågående projekt som finansieras med utdelade forskningsbidrag inte ska växa okontrollerat bör dock antalet dokumenterade projekt per år vara ungefär detsamma som antalet nya projekt som beviljats medel. Antalet utdelade bidrag är i genomsnitt 7–8 stycken, vilket således utgör långsiktigt riktmärke för antalet rapportekvivalenter per år. Medelvärdet av de tre senaste åren, 7,4 rapportekvivalenter, är då i överensstämmelse med det långsiktigt förväntade värdet.

Eftersom kostnaderna inom projekttypen *Utdelade forskningsbidrag* ökade något jämfört med de två föregående åren samtidigt som antalet rapportekvivalenter sjönk minskade nyckeltalet rapportekvivalenter / mkr. Men i enlighet med resonemanget om rapportekvivalenterna är det rimligt att se på den genomsnittliga utvecklingen över ett antal år. För de tre senaste åren ligger det genomsnittliga nyckeltalet inom projekttypen på 0,8 vilket likväl är något under nivån för institutets verksamhet i sin helhet, se rad E3 i Tabell 6.

Tabell 6: Aggregerad resultatredovisning efter projekttyp: prestation i rapportekvivalenter per mkr respektive kostnad (mkr) per prestation

	2017	2016	2015
<i>A. Regeringsuppdrag</i>			
A.1 Rapportekvivalenter	0,0	0,0	4,0
A.2 Kostnader, mkr	0,4	1,1	5,6
A.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	0,0	0,0	0,7
A.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	--	--	1,4
<i>B. Egeninitierade projekt (interna)</i>			
B.1 Rapportekvivalenter	33,3	30,0	27,3
B.2 Kostnader, mkr	36,5	35,2	29,1
B.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	0,9	0,8	0,9
B.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	1,1	1,2	1,1
<i>C. Andra uppdrag/projekt</i>			
C.1 Rapportekvivalenter	5,0	5,0	3,2
C.2 Kostnader, mkr	0,9	1,1	1,8
C.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	5,6	5,0	1,8
C.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	0,2	0,2	0,6
<i>D. Utdelade forskningsbidrag</i>			
D.1 Rapportekvivalenter	5,3	10,6	6,4
D.2 Kostnader, mkr	9,7	9,3	8,3
D.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	0,5	1,1	0,8
D.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	1,8	0,9	1,3
<i>E. Summa</i>			
E.1 Rapportekvivalenter	43,6	45,6	40,9
E.2 Kostnader, mkr	47,5	46,7	44,8
E.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	0,9	1,0	0,9
E.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	1,1	1,0	1,1

Not 1: Angående "Rapportekvivalenter", se not till Tabell 2.

Not 2: *Egeninitierade projekt (interna)* omfattar interna projekt samt avhandlingsprojekt till vilka IFAU har bidragit med finansiering, handledning eller forskning (i samarbete med doktoranden).

Not 3: *Andra uppdrag/projekt* är studier som har initierats av andra än regeringen och som involverar organisationer utanför IFAU.

Not 4: I kostnaderna ingår såväl direkta som indirekta kostnader. Huvudregeln är att indirekta kostnader fördelas i proportion till direkta kostnader. Detta gäller för projektyperna *Regeringsuppdrag*, *Andra uppdrag*, samt för de två projektyperna *Egeninitierade projekt (interna)* och *Utdelade forskningsbidrag* sammantagna. Egeninitierade projekt drar betydligt mer indirekta resurser än projekt finansierade med utdelade forskningsbidrag varför indirekta kostnader för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag* fördelats så att påslaget för indirekta kostnader blir dubbelt så stort för egeninitierade projekt som för projekt finansierade med utdelade bidrag.

2.7 Verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser

Detta kapitel inleds med en redovisning av omslutningen på verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser, uppdelad på finansieringskällor, i Tabell 7. Redovisningen är på samma form som redovisningen av omslutningen för IFAU:s verksamhet i sin helhet, jfr Tabell 1.¹³ Därefter, i Tabell 8 och Tabell 9, redovisas verksamhetsområdets kostnader och kostnadsstruktur, analogt med Tabell 3 och Tabell 4 för IFAU:s verksamhet totalt sett. Prestationer, mätta i termer av rapportekvivalenter, relateras till insatta resurser, kostnader i mkr, i Tabell 10, med uppdelning på projekttyper. Motsvarigheten till Tabell 10, för IFAU:s hela verksamhet är Tabell 6. Kapitlets sista del innehåller korta redogörelser för huvudresultaten i de projekt som har dokumenterats under år 2017.

Tabell 7: Omslutning på verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser

	2017		2016		2015	
<i>Finansiering</i>	<i>Mkr</i>	<i>%</i>	<i>Mkr</i>	<i>%</i>	<i>Mkr</i>	<i>%</i>
Anslag ap 1	9,1	70,5	7,9	88,8	8,0	87,0
Anslag ap 2	1,3	10,1	0,5	5,6	0,5	5,4
Bidrag, netto	1,9	14,7	0,3	3,4	0,7	6,5
Avgifter	0,6	4,7	0,2	2,2	0,1	1,1
Summa	12,9	100,0	8,9	100,0	9,3	100,0

Not: För förklaringar av de olika intäktskällorna, se Tabell 1.

Som framgår av Tabell 7 domineras finansieringen av verksamhetsområdet av förvaltningsanslaget, Anslag ap 1. Under 2017 var dess andel av finansieringen dock betydligt mindre än under de två föregående åren. Orsaken är att den externa finansieringen ökade kraftigt, framför allt i form av forskningsanslag (jfr Bidrag, netto) samt Avgifter, dvs ersättning för uppdragsforskning.

Historiskt har posterna Anslag ap 2, Bidrag och Avgifter spelat mycket mindre roll i finansieringen av Arbetsmarknadspolitiska insatser än i finansieringen av verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt. Detta har berott på att projekt inom arbetsmarknadsområdet som sökt och fått bidragsfinansiering i större utsträckning har varit inriktade på olika aspekter av arbetsmarknadens funktion än på utvärdering av effekter av politikinsatser. Detta har gällt såväl projekt som söker forskningsbidrag vid IFAU (Anslag ap 2) som IFAU-projekt vilka finansieras externt (Bidrag och Avgifter). Detta mönster verkar dock vara på väg att brytas. Under slutet av 2016 erhöll två projekt inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser forskningsanslag från Forte (Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd) för studier av flyktinginvandringens inverkan på omvandlingen av den svenska arbetsmarknaden respektive för analyser av undanträngningseffekter¹⁴ av

¹³ Det bör dock noteras att till skillnad från Tabell 1, som är uttryckt i 2017 års priser, är Tabell 7 uttryckt i löpande priser.

¹⁴ Negativa effekter på individer som inte är föremål för de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

arbetsmarknadspolitiska insatser. Vidare genomfördes under 2017 ett uppdragsforskningsprojekt rörande effekterna av omställningsavtalen för LO-kollektivet, se 2.7.1.8 nedan. Slutligen beviljade IFAU forskningsmedel till ett projekt där man ska utvärdera om automatiserad platsanvisning hos arbetsförmedlingen kan bidra till bättre matchning av arbetssökande och vakanser.

Tabell 7 visar också att den totala resursanvändningen på detta verksamhetsområde har ökat kraftigt jämfört med både 2016 (45 procent) och 2015 (39 procent). Utöver den ovannämnda uppgången i den externa finansieringen är den viktigaste förklaringen att en personalminskning inom verksamhetsområdet under 2016 kompensades av nyrekryteringar under 2017.

Hur de använda medlen fördelas på direkta och indirekta kostnader redovisas i Tabell 8. Denna visar att såväl de direkta som de indirekta kostnaderna ökade jämfört med de två föregående åren, men att ökningen i de direkta kostnaderna var större, i absoluta tal (och, för 2016, även i relativa tal).

Tabell 8: Resursåtgång på verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser, mätt som direkta och indirekta kostnader i mkr

	2017	2016	2015
1 Direkta kostnader, mkr	7,9	5,3	5,7
2 Lokalkostnader, mkr	0,5	0,3	0,4
3 Övriga indirekta kostnader, mkr	4,5	3,3	3,2
4 Summa indirekta kostnader	5,0	3,6	3,6
5 Totala kostnader, mkr	12,9	8,9	9,3

Not: Lokalkostnader har beräknats som verksamhetsområdets andel av IFAU:s totala direkta kostnader gånger de totala lokalkostnaderna enligt Tabell 3.

Tabell 9: Kostnadsstrukturen på verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser

	2017	2016	2015
1 Direkta kostnader som andel av totala kostnader, %	61,2	59,6	61,2
2 Indirekta kostnader som andel av totala kostnader, %	38,8	40,4	38,8
3 Summa	100,0	100,0	100,0
4 Indirekta kostnader / direkta kostnader, %	63,3	67,9	63,2
5 Lokalkostnader / direkta kostnader, % (del av 4)	6,3	5,7	7,0
6 Övr. indir. kostnader / direkta kostnader, % (del av 4)	57,0	62,2	56,2

Den till Tabell 8 svarande kostnadsstrukturen redovisas i Tabell 9. Av denna framgår att under 2017 ökade de direkta kostnadernas andel av de totala kostnaderna jämfört med föregående år, vilket innebar att andelen blev lika stor som under 2015. Andelen var likväl 2,8 procentenheter lägre än vad som gällde för IFAU totalt sett,

jfr Tabell 4. Skälet till detta är att den del av de indirekta kostnaderna som är verksamhetsområdesspecifika är större inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser än inom de övriga verksamhetsområdena. Detta beror i sin tur på att under de senaste åren har den omfattande expertis som har upparbetats inom området i ökande grad tagits i anspråk av externa intressenter¹⁵ och/eller för övergripande ändamål. De motsvarande kostnaderna har därmed inte kunnat hänföras till enskilda projekt.

I Tabell 10 redovisas prestationer, mätta som rapportekvivalenter, dividerade med kostnader, mätta i mkr. I tabellen ges även inversen på detta nyckeltal, alltså kostnad per prestation, mätt som mkr per rapportekvivalent. Den nedersta sektionen av tabellen (*E. Summa*) redovisar dessa tal för verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser totalt sett. Av denna sektion framgår att under 2017 låg nyckeltalet rapportekvivalenter / mkr på 0,7 och därmed mitt emellan motsvarande nyckeltal för 2016 (0,6) och 2015 (0,8). Till skillnad från 2016 då både rapportekvivalenter och kostnader minskade jämfört med föregående har såväl rapportekvivalenter som kostnader ökat under 2017, jämfört med 2016.

En jämförelse med Tabell 6 visar också att kostnaden per rapportekvivalent ligger högre inom detta verksamhetsområde än vad som gäller för IFAU:s verksamhet i sin helhet. Ett skäl till detta är den tematiska avgränsningen mellan detta verksamhetsområde och verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktions sätt ofta är svår att göra. Flera Working Papers och rapporter inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktions sätt skulle ha kunnat sorteras under området Arbetsmarknadspolitiska insatser. Ytterligare ett skäl är att av de projekt som finansieras med *Utdelade forskningsbidrag* och som rör arbetsmarknaden ligger (ännu) den helt dominerande andelen inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktions sätt.

¹⁵ Exempelvis är forskarna inom verksamhetsområdet mycket ofta anlitade som föredragshållare och kommentatorer vid tillställningar arrangerade av andra institutioner än IFAU. Dessa aktiviteter ingår i "Antal presentationer av IFAU-anställda vid konferenser, workshops och seminarier i andras regi" som redovisas i Tabell 24 och diskuteras i kapitel 3. Därutöver ingår IFAU-anställda som sakkunniga i olika referens- och styrgrupper, i beredningar, utredningar och kommittéer mm. Även dessa aktiviteter belyses i kapitel 3 och Tabell 24.

Tabell 10: Resultatredovisning efter projekttyp: prestation i rapportekvivalenter per mkr respektive kostnad (mkr) per prestation på verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser

	2017	2016	2015
<i>A. Regeringsuppdrag</i>			
A.1 Rapportekvivalenter	0,0	0,0	0,0
A.2 Kostnader, mkr	0,0	0,3	0,0
A.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	--	0,0	--
A.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	--	--	--
<i>B. Egeninitierade projekt (interna)</i>			
B.1 Rapportekvivalenter	7,0	4,0	6,2
B.2 Kostnader, mkr	10,8	8,0	8,6
B.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	0,6	0,5	0,7
B.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	1,5	2,0	1,4
<i>C. Andra uppdrag/projekt</i>			
C.1 Rapportekvivalenter	1,0	1,0	1,0
C.2 Kostnader, mkr	0,0	0,0	0,0
C.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	--	--	--
C.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	0,0	0,0	0,0
<i>D. Utdelade forskningsbidrag</i>			
D.1 Rapportekvivalenter	1,0	0,0	0,0
D.2 Kostnader, mkr	2,1	0,6	0,7
D.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	0,5	0,0	0,0
D.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	2,1	--	--
<i>E. Summa</i>			
E.1 Rapportekvivalenter	9,0	5,0	7,2
E.2 Kostnader, mkr	12,9	8,9	9,3
E.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	0,7	0,6	0,8
E.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	1,4	1,8	1,3

Not 1: Angående "Rapportekvivalenter", se not till Tabell 2.

Not 2: *Egeninitierade projekt (interna)* omfattar interna projekt samt avhandlingsprojekt till vilka IFAU har bidragit med finansiering, handledning eller forskning (i samarbete med doktoranden).

Not 3: *Andra uppdrag/projekt* är studier som har initierats av andra än regeringen och involverar organisationer utanför IFAU.

Not 4: I kostnaderna ingår såväl direkta som indirekta kostnader. Huvudregeln är att de indirekta kostnaderna fördelas i proportion till de direkta kostnaderna. Detta gäller för projektyperna *Regeringsuppdrag*, *Andra uppdrag*, samt för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag*, dvs. för de två projektyperna sammantagna. Eftersom egeninitierade projekt drar betydligt mer indirekta resurser än projekt finansierade med utdelade forskningsbidrag har de indirekta kostnaderna för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag* fördelats så att påslaget för indirekta kostnader blir dubbelt så stort för de egeninitierade projekten som för projekt som finansierats med utdelade bidrag.

Sektionerna A–D i Tabell 10 visar hur prestationer (rapportekvivalenter), kostnader (mkr), prestation per kostnad samt kostnad per prestation har utvecklats inom de olika projektyperna som verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser omfattar. Det framgår tydligt att projektypen *Egeninitierade projekt (interna)* dominerar ifråga om såväl prestationer som kostnader.

Inom projektypen *Andra uppdrag/projekt* har en rapportekvivalent genererats under 2017. Liksom under de närmast två föregående åren rör det sig om en studie som i huvudsak har genomförts utanför IFAU, av forskare som delvis är affilierade med institutet. Detta har medfört försumbara kostnader för institutet, vilket framgår av Tabell 10.

Inom projektypen *Utdelade forskningsbidrag* är både prestationer och kostnader relativt små och varierande över tiden, vilket leder till stora variationer i nyckeltalen. Det beror att projekt som finansieras med *Utdelade forskningsbidrag* och som rör arbetsmarknaden helt domineras av studier inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt, som nämnts ovan. Under 2017 avrapporterades dock ett projekt, se 2.7.1.2 nedan, till skillnad från 2016 och 2015 då inga projekt avrapporterades.

2.7.1 Huvudresultat i avslutade projekt

De 9 rapportekvivalenter som under år 2017 producerats inom verksamhetsområdet motsvarar 8 projekt. Här följer en kortfattad redogörelse för huvudresultaten i dessa. I rubriken anges vilken projektyp det är frågan om och information ges också om i vilken/vilka rapport(er), Working Paper(s) eller avhandling som projektet har dokumenterats.

2.7.1.1 **Egeninitierat projekt:** The role of sickness in the evaluation of job search assistance and sanctions (Working Paper 2017:1)

Sjukskrivna arbetssökande är undantagna från regeln att arbetslösa som anvisas till arbete av arbetsförmedlingen delvis kan bli av med sin arbetslöshetsersättning om de inte söker jobbet de har anvisats till. I denna studie undersöks hur detta påverkar sjukskrivningar bland arbetslösa som blir anvisade till jobb. Baserat på data för knappt 120 000 arbetslösa individer i före detta Västtyskland år 2000 skattar rapportförfattarna att 9 procent av de arbetssökandes sjukskrivningar beror på anvisningar till arbete.

2.7.1.2 **Utdelat forskningsbidrag:** EU-rätten och en öppnare arbetsmarknad – arbetssökande EU-medborgares rätt till åtgärder och stöd inom jobbgarantierna (Rapport 2017:2)

I rapporten konstateras att arbetslösa EU-medborgare har rätt till Arbetsförmedlingens allmänna service, men inte kan räkna arbetslöshet från andra länder för att kvalificera sig till arbetsmarknadspolitiska program. Rapportförfattarna finner att detta är i linje med EU-rätten.

2.7.1.3 Egeninitierat projekt: Arbetar kommunerna på samma sätt? Om kommunal variation inom arbetsmarknadspolitiken (Rapport 2017:7)

År 2015 hade 94 procent av kommunerna egna arbetsmarknadsinsatser och minst 83 000 personer deltog. Både socialtjänsten och Arbetsförmedlingen anvisar deltagare till kommunala insatser. När hänsyn tagits till befolkningens sammansättning och behov hade de kommuner som hade flest deltagare mer än 10 gånger fler inskrivna i kommunala insatser än de kommuner som hade minst antal deltagare.

2.7.1.4 Annat uppdrag: The impact of participation in job creation schemes in turbulent times (Working Paper 2017:7)

Med hjälp av data för drygt 2 200 arbetssökande i före detta Östtyskland efter den tyska återföreningen 1990 undersöker denna studie effektiviteten hos beredskapsarbeten i tider av hög arbetslöshet och stora omställningar på arbetsmarknaden. Beredskapsarbetena skapades i den offentliga sektorn eller inom ramen för ideella organisationer och varade i allmänhet 12 månader. I genomsnitt hade beredskapsarbetena inga statistiskt säkerställda effekter på övergången till reguljära arbeten men för välutbildade kvinnor var effekterna positiva.

2.7.1.5 Egeninitierat projekt: Hur ofta träffas arbetssökande och arbetsförmedlare? (Rapport 2017:16)

En stor del av Arbetsförmedlingens arbete sker genom möten mellan arbetssökande och arbetsförmedlare. Studien visar på stora variationer i hur ofta arbetssökande träffar en arbetsförmedlare. I genomsnitt träffade de arbetssökande en arbetsförmedlare ungefär en gång i kvartalet under 1993–2016, utöver registreringstillfället. Unga möter en förmedlare oftare, och antalet möten är beroende av hur många arbetssökande som arbetsförmedlaren har ansvaret för.

2.7.1.6 Egeninitierat projekt: Långsiktiga effekter av arbetsmarknadsutbildning (Rapport 2017:17)

Arbetssökande som gick en arbetsmarknadsutbildning 1996–2002 fick högre inkomst och sysselsättning och mer sällan försörjningsstöd än jämförbara arbetssökande som inte deltog. Direkt efter utbildningen gick inkomsten ner, troligen eftersom de under tiden i utbildningen sökt arbete i mindre utsträckning än jämförelsegruppen. Efter fyra år hade deltagarna hämtat in skillnaden och hade 13 procent högre inkomst. Efter nio år var inkomsten cirka 8 procent högre i deltagargruppen.

2.7.1.7 Egeninitierat projekt: Treatment versus regime effects of carrots and sticks (Working Paper 2017:25)

Rapportförfattarna har utarbetat metoder för att undersöka om det utöver direkta behandlingseffekter av deltagande i en arbetsmarknadspolitisk insats också finns en effekt av vilken *typ* av insats som användas. Forskarna finner att efter ett stödjande program ökar inkomsterna för arbetssökande som tillhör en arbetsförmedling som

har en allmänt stödjande miljö, medan inkomsterna minskar för arbetssökande som går ett kontrollerande program och är inskrivna på i huvudsak kontrollerande kontor.

2.7.1.8 Avhandling: Insurances against job loss and disability (Dissertation Series 2017:1)

Denna avhandling innehåller tre uppsatser. Två avser utvärderingar av det så kallade omställningsavtalet mellan LO och Svenskt Näringsliv. Insatser inom omställningsavtalet kan påbörjas redan när individen blir uppsagd, vilket skiljer dem från arbetsförmedlingens insatser som kan sättas in först när personen blir arbetslös.

Den första uppsatsen utvärderar effekterna av omställningsinsatser i form av individuell rådgivning och hjälp att söka jobb. Resultaten visar inte på några effekter på sannolikheten att bli arbetslös eller på individernas och inte heller på tiden i arbetslöshet för dem som blir arbetslösa. Däremot har insatsen en positiv inverkan på varaktigheten hos individens nästa jobb.

I den andra uppsatsen utvärderas en omställningsinsats i form av ett avgångsbidrag, ett engångsbelopp som den uppsagde individen under vissa villkor kan erhålla om hen är 40 år eller äldre. Analysen visar att den inkomstförstärkning som avgångsbidraget innebär ökar sannolikheten att individen blir arbetslös och ökar även arbetslöshetstidens längd. Båda dessa resultat är rationella utifrån individens perspektiv och därmed inte förvånande. Ett mera oväntat resultat var att inga effekter på det nästföljande jobbets kvalitet kunde etableras.

I den tredje uppsatsen undersöks om ekonomiska incitament kan påverka benägenheten att använda partiell arbetsförmåga för arbete på arbetsmarknaden under en sjukpenningperiod. Detta görs med hjälp av en reform i sjukförsäkringen 2009 som innebar att om den sjukskrivne erhöll arbetsinkomst minskades inte sjukersättningen med denna, så länge arbetsinkomsten låg under en viss gräns. Över gränsen reducerades sjukpenningen först med hälften av arbetsinkomsten och, för höga arbetsinkomster, med hela arbetsinkomsten. Resultaten visar inte på några effekter på förvärvsarbete bland de sjukskrivna.

2.8 Verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt

Detta kapitel inleds med en redovisning av omslutningen på verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt, uppdelad på finansieringskällor, i Tabell 11. Redovisningen är på samma form som redovisningen av omslutningen för IFAU:s verksamhet i sin helhet, jfr Tabell 1.¹⁶ Därefter, i Tabell 12 och Tabell 13, redovisas verksamhetsområdets kostnader och kostnadsstruktur, analogt med Tabell 3 och Tabell 4 för IFAU:s verksamhet totalt sett. Prestationer, mätta i termer av rapportekvivalenter, relateras till insatta resurser, kostnader i mkr, i Tabell 14, med uppdelning på projekttyper. Motsvarigheten till Tabell 14, för IFAU:s hela verksamhet, är Tabell 6. Kapitlets sista del innehåller korta redogörelser för huvudresultaten i de projekt som har dokumenterats under år 2017.

Tabell 11: Omslutning på verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt

	2017		2016		2015	
<i>Finansiering</i>	<i>mkr</i>	<i>%</i>	<i>mkr</i>	<i>%</i>	<i>mkr</i>	<i>%</i>
Anslag ap 1	8,8	76,5	8,1	60,9	6,7	67,0
Anslag ap 2	1,7	14,8	2,6	19,5	2,4	24,0
Bidrag, netto	0,8	7,0	2,3	17,3	0,5	5,0
Avgifter	0,2	1,7	0,3	2,3	0,4	4,0
Summa	11,5	100,0	13,3	100,0	10,0	100,0

Not: För förklaringar av de olika intäktskällorna, se Tabell 1.

Tabell 11 visar att omslutningen inom verksamhetsområdet under 2017 låg mitt emellan omslutningen 2016 och omslutningen 2015. En jämförelse med Tabell 7 visar vidare att under 2017 var omslutning inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt mindre än inom området Arbetsmarknadspolitiska insatser, till skillnad från 2016 och 2015. Jämförelsen visar också att finansieringen av de två verksamhetsområdena var mer likartad under 2017 än under tidigare år. Den främsta orsaken är att andelen av finansieringen via Anslag ap 1 har ökat inom Arbetsmarknadens funktionssätt och minskat inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser vilket har medfört att de motsvarande finansieringsandelarna har närmat sig varandra. Även skillnaden mellan finansieringsandelarna för Anslag ap 2 har minskat. För en diskussion om detta se kapitel 2.7.

Hur de totala resurserna utvecklats över tiden och hur deras användning fördelats på direkta och indirekta kostnader redovisas i Tabell 12. Av tabellen framgår att i relativa termer var minskningen i resursanvändningen mellan 2017 och 2016 större för de direkta kostnaderna (16 procent) än för de indirekta kostnaderna (9 procent). I Tabell 13 avspeglas detta av att direkta kostnaderna minskade sin andel av de totala kostnaderna jämfört med 2016 medan de indirekta kostnadernas andel ökade.

¹⁶ Det bör dock noteras att till skillnad från Tabell 1, som är uttryckt i 2017 års priser, är Tabell 11 uttryckt i löpande priser.

Tabell 12: Resursåtgång på verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt, mätt som direkta och indirekta kostnader i mkr

	2017	2016	2015
1 Direkta kostnader, mkr	7,3	8,7	6,4
2 Lokalkostnader, mkr	0,5	0,5	0,4
3 Övriga indirekta kostnader, mkr	3,7	4,1	3,2
4 Summa indirekta kostnader	4,2	4,6	3,6
5 Totala kostnader, mkr	11,5	13,3	10,0

Tabell 13: Kostnadsstrukturen på verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt

	2017	2016	2015
1 Direkta kostnader som andel av totala kostnader, %	63,5	65,4	64,0
2 Indirekta kostnader som andel av totala kostnader, %	36,5	34,6	36,0
3 Summa	100,0	100,0	100,0
4 Indirekta kostnader / direkta kostnader, %	57,5	52,9	56,3
5 Lokalkostnader / direkta kostnader, % (del av 4)	6,8	5,7	6,3
6 Övr. indir. kostnader /direkta kostnader, % (del av 4)	50,7	47,2	50,0

En jämförelse mellan Tabell 13 och Tabell 4 visar också att andelen direkta respektive indirekta kostnader inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt under 2017 låg mycket nära vad som gällde för IFAU:s verksamhet totalt sett. Samma sak gäller relationerna mellan de olika slagen av indirekta kostnader och de direkta kostnader som redovisas på raderna 4–6 i Tabell 13.

Tabell 14 visar att samtidigt som verksamhetsområdets antal rapportekvivalenter ökade under 2017 jämfört med två föregående åren så minskade de totala kostnaderna i förhållande till 2016. Detta medförde en positiv förändring i nyckeltalet rapportekvivalenter / mkr på verksamhetsområdet totalt sett, jämfört med både 2015 och 2016. Liksom under de två föregående åren var nyckeltalet dessutom högre än för IFAU:s sammanlagda verksamhet, jfr. posten E3 i Tabell 6 och Tabell 14.

En genomgång av utvecklingen inom de olika projekttyperna i Tabell 14 visar att för *Egeninitierade projekt (interna)* ökade antalet rapportekvivalenter jämfört med såväl 2016 som 2015. Inom projekttyperna *Andra uppdrag/projekt* och *Utdelade forskningsbidrag* var antalet rapportekvivalenter konstant respektive något mindre jämfört med 2016. För samtliga tre projekttyper minskade kostnaderna jämfört med år 2016 och nyckeltalet rapportekvivalenter / mkr blev

antingen oförändrat med detta år (för *Utdelade forskningsbidrag*) eller högre (för *Egeninitierade projekt (interna)* och *Andra uppdrag/projekt*).

Ifråga om projekttypen *Andra uppdrag* avser en av de tre rapportekvivalenterna en omarbetad version av en rapport som tidigare givits ut av SNS (Studieförbundet Näringsliv och Samhälle), se 2.8.1.3, och som därför inneburit marginella kostnader för IFAU under 2017. Samma sak gäller de två andra rapportekvivalenterna, vilka hänför sig till två Working Papers författade av externa forskare, varav en affilierad med IFAU. De låga kostnaderna inom denna projekttyp medför att nyckeltalet rapportekvivalenter / mkr kan bli mycket högt och ibland extremt, som 2017. Eftersom denna typ av projekt är vanligare inom detta verksamhetsområde än de andra finns det också anledning att vara försiktig vid jämförelser av nyckeltal mellan områden.

Av de 3,3 rapportekvivalenterna inom projekttypen *Utdelade forskningsbidrag* 2017 motsvaras 2,2 stycken av två originella analyser av invandring. Den ena undersöker om läkare och sjuksköterskor har utnyttjat den särställning de har på arbetsmarknaden, genom att de har legitimationsyrken, till att begränsa konkurrensen ifrån utlandsutbildade kollegor. Rapportförfattarna finner dock inte några belägg för detta, se 2.8.1.11. Det andra projektet studerar tyska emigranternas ekonomiska integrering i Sverige respektive USA i början av 2000-talet. Rapportförfattarna finner att de som emigrerade till USA integrerades snabbare och mera framgångsrikt än de som emigrerade till Sverige, se 2.8.1.15.

Tabell 14: Resultatredovisning efter projekttyp: prestation i rapportekvivalenter per mkr respektive kostnad (mkr) per prestation på verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt

	2017	2016	2015
<i>A. Regeringsuppdrag</i>			
A.1 Rapportekvivalenter	0,0	0,0	0,0
A.2 Kostnader, mkr	0,1	0,1	0,2
A.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	0,0	0,0	0,0
A.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	--	--	--
<i>B. Egeninitierade projekt (interna)</i>			
B.1 Rapportekvivalenter	12,7	9,4	11,5
B.2 Kostnader, mkr	8,4	9,2	5,1
B.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	1,5	1,0	2,3
B.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	0,7	1,0	0,4
<i>C. Andra uppdrag/projekt</i>			
C.1 Rapportekvivalenter	3,0	3,0	0,0
C.2 Kostnader, mkr	0,2	0,5	1,4
C.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	15,0	6,0	0,0
C.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	0,1	0,2	--
<i>D. Utdelade forskningsbidrag</i>			
D.1 Rapportekvivalenter	3,3	4,3	1,1
D.2 Kostnader, mkr	2,8	3,5	3,3
D.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	1,2	1,2	0,3
D.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	0,8	0,8	3,0
<i>E. Summa</i>			
E.1 Rapportekvivalenter	19,0	16,7	12,6
E.2 Kostnader, mkr	11,5	13,3	10,0
E.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	1,7	1,3	1,3
E.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	0,6	0,8	0,8

Not 1: Angående "Rapportekvivalenter", se not till Tabell 2.

Not 2: *Egeninitierade projekt (interna)* omfattar interna projekt samt avhandlingsprojekt till vilka IFAU har bidragit med finansiering, handledning eller forskning (i samarbete med doktoranden).

Not 3: *Andra uppdrag/projekt* är studier som har initierats av andra än regeringen och involverar organisationer utanför IFAU.

Not 4: I kostnaderna ingår såväl direkta som indirekta kostnader. Huvudregeln är att de indirekta kostnaderna fördelas i proportion till de direkta kostnaderna. Detta gäller för projekttyperna *Regeringsuppdrag*, *Andra uppdrag*, samt för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag*, dvs. för de två nämnda projekttyperna sammantagna. Eftersom egeninitierade projekt drar betydligt mer indirekta resurser än projekt finansierade med utdelade forskningsbidrag har de indirekta kostnaderna för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag* fördelats så att påslaget för indirekta kostnader blir dubbelt så stort för de egeninitierade projekten som för projekt som finansierats med utdelade bidrag.

2.8.1 Huvudresultat i avslutade projekt

De 19,0 rapportekvivalenter som under år 2017 producerats inom verksamhetsområdet motsvarar 17 projekt. Här följer kortfattade redogörelser för huvudresultaten i dessa. I rubriken anges vilken projekttyp det är frågan om och information ges också om i vilken rapport, Working paper eller avhandling som projektet har dokumenterats.

2.8.1.1 **Egeninitierat projekt:** Kontakterna och konjunkturen: jobb under skoltiden och inträdet på arbetsmarknaden (Rapport 2017:1, Working Paper 2017:2)

Elever som avslutat ett yrkesgymnasium börjar ofta arbeta hos en arbetsgivare de tidigare jobbat hos, eller på arbetsplatser där en tidigare kollega jobbar. Sannolikheten att vara anställd på en arbetsplats där man jobbat under skoltiden är 40 procentenheter högre jämfört med klasskamraterna. Sambandet mellan tidigare arbete och arbete efter studenten är särskilt starkt i lågkonjunktur.

2.8.1.2 **Utdelat forskningsbidrag:** Familjens förmögenhet och barnbarnens skolprestationer (Rapport 2017:3, Working Paper 2017:3)

Barn med förmögen släkt presterar bättre i skolan. Rapportförfattarna finner att barns resultat i skolan till viss del kan förklaras av föräldrarnas inkomst och utbildningsnivå. Studien visar att även släktens förmögenhet i form av pengar, aktier eller fastigheter är viktigt för att förstå barns skolprestationer.

2.8.1.3 **Annat uppdrag:** Den svenska arbetsmarknaden och dess utmaningar (Rapport 2017:5)

Rapporten pekar på en ökad tudelning på svensk arbetsmarknad. Den svenska arbetsmarknaden är mycket stark, med högt arbetskraftsdeltagande och hög sysselsättning, särskilt bland kvinnor och äldre. Unga med svaga studieresultat, äldre arbetslösa samt flykting- och anhöriginvandrare har dock svårt att få arbete. Sverige har vidare den lägsta lönespridningen och den lägsta andelen lågkvalificerade jobb inom EU. Den låga lönespridningen står dock i kontrast till att inkomstskillnaderna ökat påtagligt under senare år. Betydelsen av att ha ett jobb har blivit större eftersom skillnaderna mellan förvärvsinkomster och transfereringsinkomster har ökat.

2.8.1.4 **Egeninitierat projekt:** The gender gap in early career wage growth: the role of children, job mobility and occupational mobility (Working Paper 2017:5)

Kvinnor tjänar mindre än män på att byta jobb. Lönegapet vid inträdet på arbetsmarknaden är relativt litet bland högskoleutbildade kvinnor och män när hänsyn tagits till att män och kvinnor till exempel har olika utbildningar och arbetar i olika sektorer. Efter tio år har det ökat till ungefär 11 procent. En bidragande orsak är att

kvinnor får betydligt lägre avkastning på att byta jobb. Kvinnornas löneökningar är ungefär hälften till tre fjärdedelar så stora som männens.

2.8.1.5 Egenitierat projekt: Påverkar arbetssökandes ålder och kön chansen att få svar på jobbsökan? Resultat från ett fältexperiment (Rapport 2017:8, Working Paper 2017:8)

Medelålders och äldre personer väljs bort när de söker jobb. Chansen att bli kontaktad av en arbetsgivare efter att ha sökt ett jobb faller kraftigt redan från 40-årsåldern. Närmare pensionsåldern kontaktas knappt någon. I projektet skickades 6 000 fiktiva jobbsökningar ut till arbetsgivare. Arbetsgivare tror att arbetstagare över 40 år är sämre på att lära sig nya saker och mindre initiativrika.

2.8.1.6 Egenitierat projekt: Toppinkomsttagare i olika länder (Rapport 2017:9, Working Paper 2017:9)

Skillnaderna mellan normalinkomsttagare och de som tjänar allra mest har vuxit sedan 1980-talet. Differenserna mellan normal- och toppinkomsttagare är ganska små vid arbetsmarknadsinträdet, men växer sedan stadigt. Årsinkomsterna ökar mest för män med högre genomsnittlig inkomst. Skillnaderna har ökat betydligt mer i USA och Kanada än i Sverige och Danmark.

2.8.1.7 Egenitierat projekt: Optimala inkomstskatter vid inkomstomvandling (Rapport 2017:10, Working Paper 2017:10)

I många länder beskattas inkomster av kapital lägre än inkomster av arbete. Höginkomsttagare kan omvandla högt beskattade arbetsinkomster till lågt beskattade kapitalinkomster genom att starta ett eget bolag, så kallad inkomstomvandling. Rapportförfattarna tar fram en teoretisk modell och finner bland annat att fasta kostnader är viktigt att räkna med vid inkomstomvandling.

2.8.1.8 Egenitierat projekt: Informella kontaktnäts betydelse för arbetsökande och företag på den svenska arbetsmarknaden (Rapport 2017:11, Working Paper 2017:11)

Denna studie visar att informella kontaktnät är viktiga för arbetsökande och företag. Individer som blivit uppsagda finner ofta ett nytt jobb på ett företag där de hade kontakter. Sannolikheten att anställas på en viss arbetsplats ökade tiofaldigt om den uppsagde hade någon form av relation till en redan anställd. Föräldrar och sammanboende partners utgör de viktigaste informella kontakterna, men även vuxna barn, syskon och tidigare arbetskamrater är betydelsefulla. Män, utrikes födda och unga vuxna hade mest nytta av sina kontakter.

2.8.1.9 Egenitierat projekt: Flykting- och anhöriginvandrades etablering på den svenska arbetsmarknaden (Rapport 2017:14, Working Paper 2017:15)

Rapportförfattarna följer flykting- och anhöriginvandrare som kommit till Sverige under åren 1990–2014. De första åren efter uppehållstillståndet ökar andelen sysselsatta invandrare och förvärvsinkomsterna stiger. Efter fem år har cirka 70 procent haft någon form av förvärvsinkomst under åtminstone ett år. Männerna börjar arbeta betydligt snabbare än kvinnorna och har högre inkomster. Hotell- och restaurangbranschen samt städbranschen är vanliga arbetsgivare.

2.8.1.10 Egenitierat projekt: Vad förklarar de senaste 20 årens ökade arbetskraftsdeltagande bland äldre i Sverige? (Rapport 2017:18, Working Paper 2017:17)

Äldre kvinnor och män deltar i högre utsträckning i arbetskraften idag jämfört med slutet av 1990-talet. Arbetskraftsdeltagandet bland män i åldersgruppen 60–64 år har till exempel ökat med 20 procentenheter från 55 till 75 procent av befolkningen. Det ökade arbetskraftsdeltagandet har sammanfallit med bättre hälsa, högre utbildningsnivå och striktare krav i sjukersättningen (tidigare förtidspension). Det ökade arbetskraftsdeltagandet tycks inte vara kopplat till förbättringar i den fysiska arbetsmiljön.

2.8.1.11 Utdelat forskningsbidrag: Läkarförbundet, Vårdförbundet och professionernas internationella mobilitet (Rapport 2017:19, Working Paper 2017:18)

Denna studie handlar om möjligheterna för utlandsutbildade läkare och sjuksköterskor att arbeta i Sverige. Förbunden för reglerade sjukvårdsyrken har haft en tämligen inkluderande linje gentemot utlandsutbildade. Samtidigt vill de skydda sitt yrkes status och ställning på arbetsmarknaden. Trots att de båda förbunden skulle kunna ha skäl att försöka hålla konkurrens ute genom att upprätthålla och hävda behov av stränga kriterier för utlandsutbildade att få jobb i Sverige, görs det i relativt liten utsträckning.

2.8.1.12 Annat uppdrag: Discretizing Unobserved Heterogeneity (Working Paper 2017:21)

I denna metodstudie analyseras skattningar baserade på paneldata, dvs. data där man kan följa individer över tid. Paneldata gör det möjligt att ta hänsyn till icke-observerbara egenskaper hos individerna. Om de icke-observerbara egenskaperna är konstanta kan man med paneldata skatta inverkan av de icke-observerbara egenskaperna för varje enskild individ. Det stora antalet skattade parametrar medför dock att precisionen i skattningarna blir låg. För att råda bot på detta föreslår rapportförfattarna en metod där individerna indelas i grupper, vilket leder till färre parametrar att skatta och därmed högre precision i skattningarna. Gruppindelningen ger upphov till ett approximationsfel men författarna visar hur detta fel kan reduceras med hjälp av en iterativ skattningsprocess.

2.8.1.13 Egeninitierat projekt: Model misspecification and bias for inverse probability weighting and doubly robust estimators (Working Paper 2017:23)

Statistiska modeller syftar i allmänhet till att på ett approximativt sätt representera de processer som har genererat de data som man kan observera, snarare än att på ett helt korrekt sätt avbilda den datagenererande processen. Approximationen medför att modellerna kommer att ge upphov till systematiska fel, dvs. fel som inte försvinner ens när antalet observationer som analysen bygger på är mycket stort. I denna studie jämförs de systematiska felen hos tre olika metoder för att skatta orsakssamband (kausala effekter). Villkor härleds som visar vilken/vilka av de tre metoderna som har de minsta systematiska felen under olika förutsättningar.

2.8.1.14 Annat uppdrag: A Distributional Framework for Matched Employer-Employee Data (Working Paper 2017:24)

Hur lönefördelningarna för olika grupper av sysselsatta ser ut beror delvis på icke-observerbara egenskaper hos såväl anställda som arbetsgivare och hur dessa egenskaper samspelar. I denna studie beskrivs en ny metod att skatta betydelsen av sådana icke observerbara egenskaper. Utgångspunkten är att de icke-observerbara egenskaperna är konstanta över tiden och att arbetsgivarnas icke-observerbara egenskaper kan representeras genom att arbetsgivarna delas in i ett antal typklasser. De anställdas icke-observerbara egenskaper identifieras med hjälp av information om individer som byter arbetsgivare. Med hjälp av svenska data på visar rapportförfattarna att metoden kan tillämpas även på mycket korta tidsperioder, vilket innebär att antagandet att de icke-observerbara egenskaperna är konstanta inte utgör en allvarlig begränsning. Resultaten visar att företagens icke-observerbara egenskaper endast bidrar till 5 procent av lönevariationen – de anställdas icke-observerbara egenskaper och samspelet mellan dessa och företagens icke-observerbara egenskaper är mycket viktigare.

2.8.1.15 Utdelat forskningsbidrag: Självselektion och mottagningskontext: en studie av tyska invandrades ekonomiska integrering i Sverige och USA (Rapport 2017:22, Working Paper 2017:26)

De tyskar som flyttade till Sverige respektive USA i början av 2000-talet nådde efter en tid samma inkomstnivå som jämförbara infödda. Mest framgångsrika var de som flyttade till USA. Tyska män i USA hade kort efter invandringen 24 procent högre inkomster än amerikanska män. Inkomstgapet ökade med tiden till hela 45 procent. De tyska invandrarkvinnorna i USA uppnådde snabbt samma inkomstnivå som de som fötts i USA. I Sverige hade de tyskfödda lägre inkomster kort efter invandringen, men inkomsterna ökade sedan för alla grupper utom tyska män utan universitets- eller högskoleexamen.

2.8.1.16 Egeninitierat projekt: Mortality and the business cycle: Evidence from individual and aggregated data (Working Paper 2017:28)

Tidigare studier har rapporterat både positiva (pro-cykliska) och negativa samband mellan dödsfall och den ekonomiska konjunkturen. I denna analys granskas sambandet närmare med hjälp av ett slumpmässigt urval av 20 procent bland svenska män i åldrarna 20–64 år, under perioden 1993–2007. Konjunkturindikatorn utgörs av andelen arbetslösa, per län. Skattningarna görs på såväl individnivå som på aggregerad, regional nivå, för att undersöka hur analysnivån påverkar resultaten. Man finner pro-cykliska samband på såväl individ- som regional nivå för män i åldrarna 20–44 år men inga statistiskt säkerställda samband för 45–64-åringar.

2.8.1.17 Avhandling: Gender, Incentives and the division of labor (Dissertation Series 2017:3)

I den första av avhandlingens fyra uppsatser används den reform av föräldraförsäkringen som infördes 1986, och som innebär att föräldrar som får två barn inom loppet av 30 månader kan få samma föräldrapenning för det andra barnet som för det första barnet, för att undersöka hur storleken på föräldraersättningen påverkar uttaget av föräldraledighet. Resultaten visar om föräldrapenningen ökar med 1 procent ökar föräldrauttaget lika mycket.

Den andra uppsatsen, som tidigare har givits ut som IFAU Rapport 2016:9 och IFAU Working Paper 2016:8, jämför inkomstutvecklingen för olikkönade respektive samkönade par efter att de fått barn. Resultaten visar att de samkönade paren har en mer jämställd inkomstutveckling och att viktiga förklaringar dels är att skillnaderna inom paren i uttag av föräldraledighet är mindre bland de samkönade paren, dels att samkönade par sällan får mer än ett barn och alltså arbetar mer.

Den tredje uppsatsen undersöker i vilken utsträckning fördelningen av föräldraledigheten mellan föräldrarna kan förklaras av det faktum att det är kvinnan som är gravid. Metoden baseras på en jämförelse av biologiska föräldrar och adoptivföräldrar. Resultaten visar att adoptivföräldrar tar ut mindre föräldraledighet än biologiska föräldrar men att det inte finns någon skillnad mellan adoptivmödrarnas och de biologiska mödrarnas respektive *andelar* av föräldraledigheten, vilket leder till slutsatsen att (den biologiska) mammans graviditet inte kan förklara att hennes andel av föräldraledigheten är större än (den biologiska) pappans.

I den fjärde uppsatsen, som tidigare har givits ut som IFAU Rapport 2016:2 och IFAU Working Paper 2016:1, studeras hur kvinnors sysselsättning påverkades när bostadsbidraget infördes 1997 och det därmed blev lönsammare för båda makarna att arbeta. Resultaten visar att sysselsättningen bland gifta kvinnor ökade med 1,1 procentenheter – en hög siffra mot bakgrund att 90 procent var sysselsatta före reformen.

2.9 Verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar

Detta kapitel inleds med en redovisning av omslutningen på verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar, uppdelad på finansieringskällor, i Tabell 15. Redovisningen är på samma form som redovisningen av omslutningen för IFAU:s verksamhet i sin helhet, jfr Tabell 1.¹⁷ Därefter, i Tabell 16 och Tabell 17, redovisas verksamhetsområdets kostnader och kostnadsstruktur, analogt med Tabell 3 och Tabell 4 för IFAU:s verksamhet totalt sett. Prestationer, mätta i termer av rapportekvivalenter, relateras till insatta resurser, kostnader i mkr, i Tabell 18, med uppdelning på projekttyper. Motsvarigheten till Tabell 10 för IFAU:s hela verksamhet är Tabell 6. Kapitlets sista del innehåller korta redogörelser för huvudresultaten i de projekt som har dokumenterats under år 2017.

Tabell 15: Omslutningen på verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar

	2017		2016		2015	
<i>Finansiering</i>	<i>mkr</i>	<i>%</i>	<i>mkr</i>	<i>%</i>	<i>Mkr</i>	<i>%</i>
Anslag ap 1	13,3	73,1	4,0	20,7	4,1	20,3
Anslag ap 3	3,0	16,5	3,2	16,6	3,0	14,9
Anslag ap 4	--	--	9,3	48,2	9,8	48,5
Bidrag, netto	1,7	9,3	2,7	14,0	3,3	16,3
Avgifter	0,2	1,1	0,1	0,5	0,0	0,0
Summa	18,2	100,0	19,3	100,0	20,2	100,0

Not: För förklaringar av de olika finansieringskällorna, se Tabell 1.

Tabell 15 visar att omslutningen på verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar har minskat med ungefär 1 mkr per år sedan 2015. Minskningen hänfört sig helt till en lägre omfattning på extern finansiering i form av forskningsanslag (Bidrag, netto) och ersättning för uppdragsforskning (Avgifter). Som framgår av Tabell 15, har regeringens finansieringsbidrag – Anslag ap 1, 3, och 4 – legat i stort sett konstant under de tre senaste åren, efter den kraftiga expansionen av verksamhetsområdet som ägde rum genom utvidgningen av IFAU:s utbildningsuppdrag åren 2012–2014.¹⁸

Det finns ingen anledning att betrakta minskningen av den totala omslutningen som trendmässig. Naturligare är att se den som ett tecken på konsolidering av verksamhetsområdet – efter de senaste årens snabba expansion har antalet nya projekt, och därmed ansökningar om forskningsanslag, avtagit.

Utvecklingen av verksamhetsområdets kostnader över tiden, uppdelade på direkta och indirekta kostnader, framgår av Tabell 16. Den visar att den minskning

¹⁷ Det bör dock noteras att till skillnad från Tabell 1, som är uttryckt i 2017 års priser, är Tabell 15 uttryckt i löpande priser.

¹⁸ Under åren 2012–2016 särredovisades det anslag som avsåg utvidgningen av verksamhetsområdet på Anslag ap 4. Från med år 2017 är sker ingen sådan särredovisning utan regeringens förvaltningsanslag förs i sin helhet på Anslag ap 1.

i totalkostnaderna som ägt rum mellan 2016 och 2017 huvudsakligen är att hänföra till en minskning av de indirekta kostnaderna.

Tabell 16: Resursåtgång på verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar, mätt som direkta och indirekta kostnader i mkr.

	2017	2016	2015
1 Direkta kostnader, mkr	11,9	12,1	13,1
2 Lokalkostnader, mkr	0,7	0,7	0,8
3 Övriga indirekta kostnader, mkr	5,6	6,5	6,3
4 Summa indirekta kostnader	6,3	7,2	7,1
5 Totala kostnader, mkr	18,2	19,3	20,2

Den till Tabell 16 svarande kostnadsstrukturen redovisas i Tabell 17.

Tabell 17: Kostnadsstrukturen på verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar

	2017	2016	2015
1 Direkta kostnader som andel av totala kostnader, %	65,4	62,7	64,9
2 Indirekta kostnader som andel av totala kostnader, %	34,6	37,3	35,1
3 Summa	100,0	100,0	100,0
4 Indirekta kostnader / direkta kostnader, %	52,9	59,5	54,2
5 Lokalkostnader / direkta kostnader, % (del av 4)	5,9	5,8	6,1
6 Övr. indir. kostnader / direkta kostnader, % (del av 4)	47,0	53,7	48,1

En jämförelse mellan Tabell 17 och Tabell 4 visar att verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar under år 2017 hade en något större andel direkta kostnader än vad som gällde för institutet totalt sett. För år 2016 var andelen istället något lägre. Sammantaget innebar dessa förhållanden att indirekta kostnader som andel av direkta kostnader var betydligt lägre 2017 (52,9 procent) än 2016 (59,5 procent). En viktig förklaring till nedgången under 2017 var att de indirekta kostnader som var specifika för verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar var avsevärt mindre under 2017 (0,5 mkr) än under 2016 (1,3 mkr). Detta berodde i sin tur dels på att IFAU anordnade en internationell utbildningskonferens 2016, dels på att det övergripande, d.v.s. inte projektanknutna, arbetet inom verksamhetsområdet var betydligt mera omfattande 2016 än 2017.

Tabell 18 visar att det totala antalet rapportekvivalenter inom verksamhetsområdet minskade från knappt 14 åren 2015 och 2016 till 9,5 år 2017. Eftersom

kostnaderna också minskade föll nyckeltalet rapportekvivalenter / mkr inte lika kraftigt men ändå påtagligt, från 0,7 till 0,5.

Inom kategorin *Egeninitierade projekt (interna)* ökade antalet rapportekvivalenter något, från 7,3 år 2016 till 8,5 år 2017, samtidigt som kostnaderna sjönk marginellt. Sammantaget resulterade detta i rapportekvivalenter / mkr ökade svagt, från 0,5 till 0,6.

Utvecklingen gick i motsatt riktning inom projekttypen *Utdelade forskningsbidrag* där antalet rapportekvivalenter minskade med drygt fem enheter under 2017, från 6,3 till 1,0. Kostnaderna minskade inte alls i samma takt vilket medförde att antalet rapportekvivalenter / mkr reducerades från 1,2 år 2016 till 0,2 år 2017. Både år 2016 och 2017 får betecknas som extrema år – långsiktigt bör antalet rapportekvivalenter ligga mellan 3 och 4 stycken och kostnaderna bör uppgå till ungefär lika många mkr, som nämnts tidigare.

Tabell 18: Resultatredovisning efter projekttyp: prestation i rapportekvivalenter per mkr respektive kostnad (mkr) per prestation på verksamhetsområdet Effekter av utbildnings-satsningar

	2017	2016	2015
<i>A. Regeringsuppdrag</i>			
A.1 Rapportekvivalenter	0,0	0,0	3,0
A.2 Kostnader, mkr	0,3	0,7	5,2
A.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	0,0	0,0	0,6
A.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	--	--	1,7
<i>B. Egeninitierade projekt (interna)</i>			
B.1 Rapportekvivalenter	8,5	7,3	4,4
B.2 Kostnader, mkr	13,1	13,4	10,7
B.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	0,6	0,5	0,4
B.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	1,5	1,8	2,4
<i>C. Andra uppdrag/projekt</i>			
C.1 Rapportekvivalenter	0,0	0,0	1,1
C.2 Kostnader, mkr	0,0	0,0	0,0
C.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	--	--	--
C.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	--	--	0,0
<i>D. Utdelade forskningsbidrag</i>			
D.1 Rapportekvivalenter	1,0	6,3	5,3
D.2 Kostnader, mkr	4,8	5,2	4,3
D.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	0,2	1,2	1,2
D.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	4,8	0,8	0,8
<i>E. Summa</i>			
E.1 Rapportekvivalenter	9,5	13,6	13,8
E.2 Kostnader, mkr	18,2	19,3	20,2
E.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	0,5	0,7	0,7
E.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	1,9	1,4	1,5

Not 1: Angående "Rapportekvivalenter", se not till Tabell 2.

Not 2: *Egeninitierade projekt (interna)* omfattar interna projekt samt avhandlingsprojekt till vilka IFAU har bidragit med finansiering, handledning eller forskning (i samarbete med doktoranden).

Not 3: *Andra uppdrag/projekt* är studier som har initierats av andra än regeringen och involverar organisationer utanför IFAU.

Not 4: I kostnaderna ingår såväl direkta som indirekta kostnader. Huvudregeln är att de indirekta kostnaderna fördelas i proportion till de direkta kostnaderna. Detta gäller för projektyperna *Regeringsuppdrag*, *Andra uppdrag*, samt för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag*, dvs. för de två nämnda projektyperna sammantagna. Eftersom egeninitierade projekt drar betydligt mer indirekta resurser än projekt finansierade med utdelade forskningsbidrag har de indirekta kostnaderna för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag* fördelats så att påslaget för indirekta kostnader blir dubbelt så stort för de egeninitierade projekten som för projekt som finansierats med utdelade bidrag.

2.9.1 Huvudresultat i avslutade projekt

De 9,5 rapportekvivalenter som under år 2017 producerats inom verksamhetsområdet motsvarar 8 projekt. Här följer en kortfattad redogörelse för huvudresultaten i de olika projekten. I rubriken anges vilken projekttyp det är frågan om och information ges också om i vilken rapport, Working Paper eller avhandling som projektet har dokumenterats.

2.9.2.1 **Egeninitierat projekt:** Kan miljöpolitik förbättra barns livschanser? Erfarenheter från utfasningen av bly ur bensin (Rapport 2017:4, Working Paper 2017:4)

Blyförbud förbättrade barns livschanser. Barn som exponerats för bly klarar sig sämre i skolan och har en ökad risk för kriminalitet. Barn som hade mycket bly i sin närmiljö under de tre första åren av sina liv hade sämre skolresultat och lägre sannolikhet att avsluta gymnasiet jämfört med barn med liknande bakgrund som inte utsattes för bly. Gruppen hade även en något högre risk att begå brott. Effekterna var störst bland pojkar.

2.9.2.2 **Egeninitierat projekt:** Hur ska högstadiet organiseras? Effekter av övergången till 1–9-skolor (Rapport 2017:6, Working Paper 2017:6)

Elevers skolresultat påverkades inte av ett omorganiserat högstadium. Att fortsätta gå på samma skola i nio år, istället för att byta skola inför högstadiet, påverkade inte elevernas skolresultat, gymnasieutbildning eller högskolestudier. Resultatet går tvärs emot tidigare internationell forskning som visat att renodlade högstadieskolor har varit negativa för elevernas skolresultat.

2.9.2.3 **Egeninitierat projekt:** Ledde förlängd gymnasieutbildning till ökat valdeltagande? (Rapport 2017: 12, Working Paper 2017:12)

Barn till föräldrar med låg utbildning och låga inkomster röstade i större utsträckning i allmänna val som en följd av att yrkesprogrammen förlängdes från två till tre år. Valdeltagandet ökade från 83 till 86 procent bland barn som växte upp i hem som tillhörde den lägsta fjärdedelen när det gäller hemresurser. Förlängningen av yrkesprogrammen ledde däremot inte till någon allmän ökning av valdeltagandet bland yrkeseleverna.

2.9.2.4 **Egeninitierat projekt:** Bostadsområdets dynamik och effekter – en studie av Sveriges storstadsområden 1990–2011 (Rapport 2017:13, Working Paper 2017:14)

Förändrad befolkningsammansättning i bostadsområden hade små effekter. De som bodde i ett område som blev relativt mer etniskt segregerat under 1990-talet presterade lite sämre i skolan, men den ökade segregationen påverkade inte senare utfall på arbetsmarknaden. Författarna följer områden i Stockholm, Göteborg och Malmö som 1990 låg strax över respektive under en brytpunkt för områdets utveckling.

2.9.2.5 Egenitierat projekt: Effekterna av fluorid i dricksvattnet
(Rapport 2017:20, Working Paper 2017:20)

Att fluorid är bra för tänderna är välkänt. Tidigare internationell forskning har dock antytt att det också finns ett samband mellan en hög fluoridhalt i dricksvattnet och lägre intelligens. Med hjälp av ett stort svenskt datamaterial jämför rapportförfattarna därför barn som under uppväxten på 1980- och 1990-talen har fått i sig olika mängder fluorid genom dricksvattnet. De finner inget stöd för att olika fluoridhalter har negativa effekter på intelligens eller skolresultat.

2.9.2.6 Utdelat forskningsbidrag: Kommuner som aktörer i utbildningsreformer: implementeringen av läroplansreformen Lgr11 (Rapport 2017:21)

Av denna studie framgår att kommunerna är viktiga aktörer när skolan reformeras. När den senaste läroplanen för grundskolan, Lgr11, genomfördes var kommunerna mycket lyhörda för signaler från nationell nivå. Kommunerna blev huvudsakligen genomförare av den nya läroplanen och deras kommunikation var i sin tur främst samordnande och inriktad på att genomföra den nationella reformen på ”rätt sätt”.

2.9.2.7 Egenitierat projekt: Student aid, academic achievement, and labor market behavior (Working Paper 2017:27)

Studiemedlens utformning spelar roll för högskolestudenterna. Rapportförfattarna använder en ny modell för att studera 2001 års förändringar av studiemedelsystemet. De finner att studenterna tog mindre lån efter reformen, framförallt de studenter som hade sämre grundförutsättningar och som troligen hade lägre avkastning på sina högskolestudier. Andelen studenter som arbetade vid sidan av studierna ökade.

2.9.2.8 Avhandling: Family, neighborhoods and health: Conditions for the development of human capabilities (Dissertation Series 2017:4)

I den första av avhandlingens fyra uppsatser studeras hur och i vilken utsträckning hälsa överförs mellan generationer. Författarna finner att sambandet i livslängd mellan ett barn och dess biologiska föräldrar är detsamma om barnet har blivit bortadopterat som om det har växt upp med sina föräldrar, vilket leder till slutsatsen att livslängden bestäms av faktorer och förhållanden före födseln. Vidare finner man ett starkt positivt samband mellan adoptivföräldrarnas utbildning och adoptivbarnens livslängd men inget samband mellan adoptivbarnens livslängd och de biologiska föräldrarnas utbildning. Av detta drar författarna slutsatsen att utbildningens påverkan inte tillhör de medfödda faktorerna utan härrör från föräldrainvesteringar i barnets humankapital efter födseln.

Den andra uppsatsen undersöker om det finns ett orsakssamband mellan bostadsområdet där man växer upp och ens hälsa. Två metoder används. Den ena använder data på familjer som har flyttat mellan bostadsområden och utnyttjar att syskon i olika ålder har ”exponerats” för bostadsområdena olika mycket. Resultaten visar att

bostadsområdet påverkar hälsan men att effekten inte ökar med graden av exponering. Denna slutsats bekräftas av den andra metoden, som baseras på ett så kallat naturligt experiment på 1980-talet där (initiala) bostadsområden för inkommande flyktinginvandrare bestämdes av staten istället för av invandrarna själva.

Den tredje uppsatsen gavs under 2017 ut som IFAU Rapport 2017:15 och IFAU Working Paper 2017:16, se 2.10.1.2 nedan.

Den fjärde uppsatsen utnyttjar registerdata på barn födda 1973–1979 för att analysera hur barnets hälsa vid födseln påverkar dess hälsa senare i livet. Olika hälsoindikatorer används och författarna finner att det traditionella måttet, födelsevikt, bör kompletteras med information om längd och huvudomkrets vid födseln för att undvika underskattning av effekterna av hälsan vid födseln. Studien finner statistiskt säkerställda effekter av dessa hälsomått på genomsnittsbetyg i årkurs 9, IQ-mått vid mönstringen samt antal utbildningsår.

2.10 Verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknads-effekter

Detta verksamhetsområde skiljer sig från de övriga såtillvida att IFAU inte har erhållit anslag för att dela ut forskningsbidrag inom området. Projekttyperna inom verksamhetsområdet omfattar således *Regeringsuppdrag*, *Egeninitierade projekt (interna)* samt *Andra uppdrag/projekt*, jfr avsnitt 2.5.

Detta kapitel inleds med en redovisning av omslutningen på verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter, uppdelad på finansieringskällor, i Tabell 19. Redovisningen är på samma form som redovisningen av omslutningen för IFAU:s verksamhet i sin helhet, jfr Tabell 1.¹⁹ Därefter, i Tabell 20 och Tabell 21, redovisas verksamhetsområdets kostnader och kostnadsstruktur, analogt med Tabell 3 och Tabell 4 för IFAU:s verksamhet totalt sett. Prestationer, mätta i termer av rapportekvivalenter, relateras till insatta resurser, kostnader i mkr, i Tabell 22, med uppdelning på projekttyper. Tabell 22 motsvarar Tabell 6 för IFAU:s hela verksamhet. Slutligen följer korta redogörelser för huvudresultaten i de projekt som har dokumenterats under år 2017

Tabell 19: Omslutning på verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknads-effekter

	2017		2016		2015	
	<i>mkr</i>	%	<i>mkr</i>	%	<i>mkr</i>	%
<i>Finansiering</i>						
Anslag Ap 1	3,1	63,3	2,8	53,8	3,8	71,7
Bidrag, netto	1,3	26,5	2,0	38,5	1,4	26,4
Avgifter	0,5	10,2	0,4	7,7	0,1	1,9
Summa	4,9	100,0	5,2	100,0	5,3	100,0

Not: För förklaringar av de olika finansieringskällorna, se Tabell 1.

I termer av omslutning är Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter IFAU:s minsta verksamhetsområde. Detta framgår om Tabell 19 jämförs med Tabell 7, Tabell 11 och Tabell 15. Av Tabell 19 framgår vidare att omslutningen inom verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter varit nästan konstant under de tre senaste åren.

Jämfört med de övriga verksamhetsområdena utgör extern finansiering (Bidrag + Avgifter) en större del av omslutningen på detta verksamhetsområde. Att andelen är påfallande mycket större än inom de övriga verksamhetsområdena förklaras framför allt av stora forskningsanslag men också till en del av det nyss nämnda förhållandet att inga forskningsbidrag delas ut inom detta område. Efter att andelen finansiering i form av Bidrag, netto och Avgifter ökade med hela 18 procentenheter mellan 2015 och 2016, från 28,3 procent till 46,2 procent, minskade andelen dock med 9,5 procentenheter 2017.

¹⁹ Det bör dock noteras att till skillnad från Tabell 1, som är uttryckt i 2017 års priser, är Tabell 19 uttryckt i löpande priser.

Hur verksamhetsområdets totala kostnader utvecklats över tiden och hur de fördelats på direkta och indirekta kostnader redovisas i Tabell 20. Där framgår att under 2017 minskade såväl de direkta kostnaderna som de indirekta kostnaderna marginellt i förhållande till de två föregående åren.

Tabell 20: Resursåtgång på verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter, mätt som direkta och indirekta kostnader i mkr

	2017	2016	2015
1 Direkta kostnader, mkr	3,3	3,5	3,5
2 Lokalkostnader, mkr	0,2	0,2	0,2
3 Övriga indirekta kostnader, mkr	1,4	1,5	1,6
4 Summa indirekta kostnader	1,6	1,7	1,8
5 Totala kostnader, mkr	4,9	5,2	5,3

Tabell 21 visar att kostnadsstrukturen under år 2017 var mycket likartad den som rådde 2016. Bägge åren (liksom även 2015) utgjorde de direkta kostnaderna inom verksamhetsområdet en större andel av de totala kostnaderna än vad som gällde för IFAU:s verksamhet i sin helhet, jfr Tabell 21 och Tabell 4. I konsekvens med detta var också de indirekta kostnadernas andel av de direkta kostnaderna lägre. Skillnadens storlek – knappt 8 procentenheter 2017 och knappt 10 procentenheter 2016 – beror framför allt på sådana indirekta kostnader som kan knytas till ett verksamhetsområde men inte till ett enskilt projekt. Medan sådana indirekta kostnader är betydande inom de andra verksamhetsområdena är de försumbara för Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter.

Tabell 21: Kostnadsstrukturen på verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter

	2017	2016	2015
1 Direkta kostnader som andel av totala kostnader, %	67,3	67,3	66,0
2 Indirekta kostnader som andel av totala kostnader, %	32,7	32,7	34,0
3 Summa	100,0	100,0	100,0
4 Indirekta kostnader / direkta kostnader, %	48,5	48,6	51,4
5 Lokalkostnader / direkta kostnader, % (del av 4)	6,1	5,7	5,7
6 Övr. indir. kostnader / direkta kostnader, % (del av 4)	42,4	42,9	45,7

Tabell 22 visar att antalet rapportekvivalenter minskade kraftigt under 2017 jämfört med 2016, från 10,3 till 6,1. Men eftersom antalet under 2016 var extremt högt, på grund av två avhandlingar, är det naturligare att jämföra 2017 med 2015. Då blir minskningen betydligt mindre, drygt en rapportekvivalent. Det bör också noteras

att trots nedgången är nyckeltalet rapportekvivalenter / mkr högre för verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter än för IFAU:s total verksamhet, jfr Tabell 22, rad D3 med näst sista raden i Tabell 5.

Tabell 22: Resultatredovisning efter projekttyp: prestation i rapportekvivalenter per mkr respektive kostnad (mkr) per prestation på verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter

	2017	2016	2015
<i>A. Regeringsuppdrag</i>			
A.1 Rapportekvivalenter	0,0	0,0	1,0
A.2 Kostnader, mkr	0,0	0,0	0,2
A.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	--	--	5,0
A.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	--	--	0,2
<i>B. Egeninitierade projekt (interna)</i>			
B.1 Rapportekvivalenter	5,1	9,3	5,2
B.2 Kostnader, mkr	4,2	4,7	4,6
B.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	1,2	2,0	1,1
B.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	0,8	0,5	0,9
<i>C. Andra uppdrag/projekt</i>			
C.1 Rapportekvivalenter	1,0	1,0	1,1
C.2 Kostnader, mkr	0,7	0,5	0,5
C.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	1,4	2,0	2,2
C.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	0,7	0,5	0,5
<i>D. Summa</i>			
D.1 Rapportekvivalenter	6,1	10,3	7,3
D.2 Kostnader, mkr	4,9	5,2	5,3
D.3 Prestation / kostnad: rapportekvivalenter / mkr	1,2	2,0	1,4
D.4 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	0,8	0,5	0,7

Not 1: Angående "Rapportekvivalenter", se not till Tabell 2.

Not 2: *Egeninitierade projekt (interna)* omfattar interna projekt samt avhandlingsprojekt till vilka IFAU har bidragit med finansiering, handledning eller forskning (i samarbete med doktoranden).

Not 3: *Andra uppdrag/projekt* är studier som har initierats av andra än regeringen och involverar organisationer utanför IFAU.

Not 4: I kostnaderna ingår såväl direkta som indirekta kostnader. Huvudregeln är att de indirekta kostnaderna fördelas i proportion till de direkta kostnaderna. Detta gäller för projekttyperna *Regeringsuppdrag*, *Andra uppdrag*, samt för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag*, dvs. för de två nämnda projekttyperna sammantagna. Eftersom egeninitierade projekt drar betydligt mer indirekta resurser än projekt finansierade med utdelade forskningsbidrag har de indirekta kostnaderna för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag* fördelats så att påslaget för indirekta kostnader blir dubbelt så stort för de egeninitierade projekten som för projekt som finansierats med utdelade bidrag.

2.10.1 Huvudresultat i avslutade projekt

De 6,1 rapportekvivalenter som under år 2017 producerats inom verksamhetsområdet motsvarar 5 projekt. Här följer en kortfattad redogörelse för huvudresultaten i dessa. I rubriken anges vilken projekttyp det är frågan om och information ges också om i vilken rapport, Working Paper eller avhandling som projektet har dokumenterats.

2.10.1.1 **Egenitierat projekt:** The effect of fertility timing on labor market work duration (Working Paper 2017:13)

Denna studie undersöker hur svenska kvinnors arbetskraftsdeltagande påverkas av deras barnafödande. För att efterlikna en experimentsituation utnyttjas i studien att kvinnor som har fått två barn av samma kön oftare får ett tredje barn jämfört med kvinnor som har fått två barn av olika kön. Analysen använder registerdata om drygt 800 000 svenska mödrar födda 1923–1947 som födde minst två barn. Resultaten visar att fler barn minskade arbetskraftsdeltagandet för en genomsnittlig arbetstagare. För högutbildade som fick barn tidigt var den negativa effekten större. För lågutbildade kvinnor som födde sitt andra barn sent och kort därefter sitt tredje var effekten däremot positiv.

2.10.1.2 **Egenitierat projekt:** Syskonordning och barns hälsa (Rapport 2017:15, Working Paper 2017:16)

Barns placering i syskonskaran påverkar hälsan och småsyskon tenderar att ha sämre hälsa. Vid födseln har det förstfödda barnet sämre hälsa och löper större risk att vårdas på sjukhus med diagnoser som orsakas av händelser vid födseln eller medfödda missbildningar. Efter de första åren är förhållandet det motsatta. Yngre syskon har större risk att vårdas på sjukhus. I tonåren har andra och tredje barnet 14 respektive 20 procents högre risk än det förstfödda barnet att vårdas på sjukhus, bland annat för skador och förgiftningar, skadligt bruk av alkohol, psykisk ohälsa och självdestruktivt beteende. Ju fler storasyskon barnet har desto större är effekten.

2.10.1.3 **Annat uppdrag:** Auditing mothers: The effect of targeted alcohol prevention on infant health and maternal behavior (Working Paper 2017:19)

Denna studie undersöker effekterna av insatser för gravida kvinnor med förhöjd alkoholkonsumtion på kvinnornas beteende och barnens hälsa. Riskgruppen identifierades med hjälp av frågor som barnmorskor ställde till gravida svenska kvinnor 2010–2014. Kvinnor i riskgruppen fick delta i ”motiverande samtal”. Effekterna utvärderades genom att kvinnor som precis hamnade i riskgruppen jämfördes med kvinnor som var nära att hamna där, men inte gjorde det. Resultaten pekade på försumbara effekter på barnens födelsevikt. Exempelvis påverkades inte sannolikheten att barnets födelsevikt var högre än 2 500 gram, vilket utgör gränsen för låg födelsevikt. Inte heller fann man några effekter på sannolikheten att mödrarna ammade eller slutade röka. Analysunderlaget gjorde det inte möjligt att avgöra om

resultaten berodde på låg effektivitet hos insatsen eller att inte alla mödrar som var berättigade till insatsen fick ta del av den.

2.10.1.4 Egeninitierat projekt: The price of violence: Consequences of violent crime in Sweden (Working Paper 2017:22)

Denna studie visar att våldsbrott får stora konsekvenser för offrets hälsa och arbetsliv. Offer för våldsbrott förlorar oftare arbetet, har lägre inkomster och blir sjukskrivna i högre utsträckning än andra. De våldsutsatta har också högre sannolikhet att dö i förtid. Dödligheten är 17 gånger så stor bland kvinnorna och 10 gånger så stor bland männen. En avsevärd del av ökningen beror på en högre självmordsfrekvens.

2.10.1.5 Avhandling: Caring, Sharing and Childbearing – Essays on Labor Supply, Infant Health and Family Policies (Dissertation Series 2017:2)

Denna avhandling innehåller fyra uppsatser. Den första studerar hur arbetskraftsdeltagande och sjukskrivning påverkas bland individer som tar hand om sina sjuka föräldrar. Analysen visar att både sysselsättning och förvärvsinkomster sjunker när föräldrarnas hälsa försämras. Effekten är störst när föräldrarna dör, och året efter. Resultaten visar inte på några skillnader mellan söner och döttrar.

Den andra uppsatsen, som tidigare givits ut som IFAU Rapport 2016:13 och IFAU Working Paper 2016:16, analyserar effekter av ett program inom mödravården för att motverka riskfyllt alkoholbruk under graviditeten. Resultaten visar att programmet påverkade mammornas alkoholkonsumtion både under graviditeten och efter födseln och medförde att färre barn behövde läkemedel och sjukhusvård under sitt första levnadsår.

Den tredje uppsatsen har givits ut som IFAU Working Paper 2017:19, se 2.10.1.3 ovan.

Den fjärde uppsatsen har tidigare givits ut som IFAU Working Paper 2015:24 och analyserar hur fördelningen av föräldraledigheten mellan mammor och pappor påverkades när det 2002 blev möjligt att ha ett äldre syskon i förskolan minst 15 timmar per vecka under föräldraledigheten. Undersökningen, som jämförde familjer som fick sitt andra barn före och efter reformen, fann inte att reformen hade påverkat föräldrarnas uttag av föräldraledighet.

2.11 Aggregerade intäkter och kostnader på verksamhetsområden

En översiktlig bild av intäkter och kostnader på de olika verksamhetsområdena ges av Tabell 23. Intäkter och kostnader är uppdelade på två huvudkategorier vardera.

Det första intäktsslaget, Intäkter av anslag, utgör summan av intäkter från följande anslag: Anslag ap 1, Anslag ap 2, Anslag ap 3 och Anslag ap 4. Dessa anslagsposter har förklarats i anslutning till Tabell 1. Det andra intäktsslaget, Andra intäkter än anslag, utgör summan av intäkter i form forskningsanslag respektive ersättning för uppdragsforskning. Dessa intäktsslag kallas Bidrag, netto, respektive Avgifter och har också förklarats i anslutning till Tabell 1.

Uppgifterna om Intäkter av anslag och Andra intäkter än anslag per verksamhetsområde har hämtats från Tabell 7, Tabell 11, Tabell 15 och Tabell 19. Totalerna har erhållits genom summering över verksamhetsområden. Det bör noteras att för 2017 stämmer totalsiffrorna med Tabell 1, men inte för 2016 och 2015. Skälet är att uppgifterna i Tabell 1 är uttryckta i 2017 års priser medan uppgifterna i Tabell 23 är uttryckta i löpande priser. Totalerna för 2016 och 2015 stämmer dock med Tabell 1 i årsredovisningarna för 2016 respektive 2015.

Kostnadsslagen i Tabell 23, dvs. Direkta kostnader och Indirekta kostnader, har förklarats i kapitel 2.3. Uppgifter om dessa kostnadsslag per verksamhetsområde har hämtats från Tabell 8, Tabell 12, Tabell 16 och Tabell 20. Totalkostnaderna har erhållits genom summering över verksamhetsområden. Totalsiffrorna i Tabell 23 stämmer med motsvarande uppgifter i Tabell 3.

Tabell 23 visar att omslutningen varierar över tid inom samtliga verksamhetsområden. Några tydliga tendenser är inte möjliga att urskilja över den korta tidsperiod som tabellen omfattar. Möjligtvis kan en svagt negativ tendens skönjas inom verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar. I dagsläget finns det dock inget som tyder på att denna svagt negativa utveckling kommer att hålla i sig framgent. I synnerhet gäller detta nedgången i ”Andra intäkter än anslag”. Att dessa var lägre för 2017 än för de två närmast föregående åren berodde inte på en nedgång i IFAU:s inflöde av forskningsanslag till verksamhetsområdet utan på att forskningsanslagen togs i anspråk i lägre utsträckning än under 2016 och 2015.

Tabell 23: Intäkter och kostnader fördelade på verksamhetsområden, mkr

	2017	2016	2015
Arbetsmarknadspolitiska insatser			
Intäkter av anslag	10,4	8,4	8,5
Andra intäkter än anslag	2,5	0,5	0,8
<i>Summa intäkter</i>	<i>12,9</i>	<i>8,9</i>	<i>9,3</i>
Direkta kostnader	7,9	5,3	5,7
Indirekta kostnader	5,0	3,6	3,6
<i>Summa kostnader</i>	<i>12,9</i>	<i>8,9</i>	<i>9,3</i>
Arbetsmarknadens funktionssätt			
Intäkter av anslag	10,5	10,7	9,1
Andra intäkter än anslag	1,0	2,6	0,9
<i>Summa intäkter</i>	<i>11,5</i>	<i>13,3</i>	<i>10,0</i>
Direkta kostnader	7,3	8,7	6,4
Indirekta kostnader	4,2	4,6	3,6
<i>Summa kostnader</i>	<i>11,5</i>	<i>13,3</i>	<i>10,0</i>
Effekter av utbildningssatsningar			
Intäkter av anslag	16,3	16,5	16,9
Andra intäkter än anslag	1,9	2,8	3,3
<i>Summa intäkter</i>	<i>18,2</i>	<i>19,3</i>	<i>20,2</i>
Direkta kostnader	11,9	12,1	13,1
Indirekta kostnader	6,3	7,2	7,1
<i>Summa kostnader</i>	<i>18,2</i>	<i>19,3</i>	<i>20,2</i>
Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter			
Intäkter av anslag	3,1	2,8	3,8
Andra intäkter än anslag	1,8	2,4	1,5
<i>Summa intäkter</i>	<i>4,9</i>	<i>5,2</i>	<i>5,3</i>
Direkta kostnader	3,3	3,5	3,5
Indirekta kostnader	1,6	1,7	1,8
<i>Summa kostnader</i>	<i>4,9</i>	<i>5,2</i>	<i>5,3</i>
Totalt			
Intäkter av anslag	40,3	38,4	38,3
Andra intäkter än anslag	7,2	8,3	6,5
<i>Summa intäkter</i>	<i>47,5</i>	<i>46,7</i>	<i>44,8</i>
Direkta kostnader	30,4	29,6	28,7
Indirekta kostnader	17,1	17,1	16,1
<i>Summa kostnader</i>	<i>47,5</i>	<i>46,7</i>	<i>44,8</i>

Not: För åren 2016 och 2015 överensstämmer inte Totala intäkter av anslag och Andra intäkter än anslag med motsvarande uppgifter i Tabell 1, p.g.a. att uppgifterna i Tabell 1 är i 2017 års priser medan uppgifterna i denna tabell är uttryckta i löpande priser.

3 Informationsspridning

Av IFAU:s instruktion framgår att IFAU ska sprida information om resultaten av institutets utvärderingar och studier till andra myndigheter och intressenter. Denna uppgift är en integrerad del av institutets verksamhet. Det innebär att intäkter och kostnader för informationsspridningen ingår i de intäkter och kostnader som redovisas i kapitel 1 och 2 ovan. I detta kapitel beskrivs målgrupperna för IFAU:s informationsspridning, kanalerna för att nå dessa grupper, samt ett tjugotal olika indikatorer på informationsspridningen.

IFAU har identifierat följande målgrupper för resultatspridningen: forskare, politiska beslutsfattare, praktiker som kan ha intresse av IFAU:s resultat i sin dagliga gärning såsom exempelvis arbetsförmedlare, lärare och utbildningsanordnare liksom anställda vid försäkringskassan, samt konsumenter av dagspress och andra media som är intresserade av IFAU:s verksamhetsområden.

Medlen att nå dessa målgrupper är: spridning av rapporter och publicering av vetenskapliga artiklar; deltagande i vetenskapliga konferenser, workshops och seminarier (på IFAU och vid andra institutioner); skapande av internationella nätverk via utländska gästforskare; genomförande av kurser för forskare och andra intressenter; deltagande i expertorgan, kommittéer, referensgrupper m.m.; remissvar; deltagande i konferenser och seminarier för en bredare publik; författande av populärvetenskapliga artiklar; korta sammanfattningar av de populärvetenskapliga artiklarna till bl.a. pressen; att stå till förfogande för att svara på frågor som kan belysas av IFAU:s forskning; att ha en väl fungerande hemsida och att utnyttja sociala medier.

I Tabell 24 redovisas olika indikatorer på IFAU:s informationsspridning. Tabellen är delvis en upprepning av Tabell 2 – de två första sektionerna i Tabell 24 återfinns till del också i Tabell 2. De olika sektionerna i Tabell 24 och de indikatorer som tas upp under dem diskuteras i kapitlen 3.1 – 3.7 nedan.

Tabell 24: Indikatorer på IFAU:s informations spridning

	2017	2016	2015
Slutliga publikationer			
Artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter	30	18	16
Böcker och bokkapitel	4	0	4
Artiklar i populärvetenskapliga tidskrifter	4	2	5
Working papers rapporter och avhandlingar			
Antal utgivna Working papers	28	26	29
Antal nedladdningar av Working Papers i Skandinavien (SWoPEc)	694	880	677
Antal nedladdningar av Working Papers i hela världen (RePEc)	2002	1684	1670
Antal utgivna rapporter	22	24	24
Antal utgivna avhandlingar	4	5	2
Konferenser, workshops, seminarier och kurser			
Antal konferenser och workshops i IFAU:s regi	2	4	4
Antal seminarier i IFAU:s regi	39	40	42
Antal kurser i IFAU:s regi	0	0	2
Antal gästforskare vid IFAU	8	8	12
Antal presentationer av IFAU-anställda vid konferenser, workshops och seminarier i <i>andras regi</i>	161	138	137
Expertutlåtanden			
Antal remissvar	20	25	20
Deltagande i referens- och styrgrupper, kommittéer, råd, beredningar, styrelser, beslutande organ, expertgrupper och utredningar, antal tillfällen	68	75	--
Deltagande i Vetenskapsrådets <i>Expertvar</i> , antal tillfällen	24	19	29
Massmedia			
Antal notiser i massmedia	662	886	1 141
Antal besök på IFAU:s hemsidor			
Antal besök på IFAU:s svenska hemsida	421 618	310 255	278 896
Antal besök på IFAU:s engelska hemsida	39 223	41 295	29 900

3.1 Slutliga publikationer

När vi här talar om slutliga publikationer är det för att göra en distinktion gentemot Working Papers, rapporter och avhandlingar som diskuteras i kapitel 3.2. De senare är i många fall att betrakta som intermediära publikationer vilka är avsedda att följas av den typ av publikationer som redovisas i detta avsnitt.

Första raden i sektionen om slutliga publikationer i Tabell 25 redovisar antalet artiklar publicerade i internationella vetenskapliga tidskrifter. Dessa publiceringar utgör det slutliga målet för stora delar av IFAU:s kärnverksamhet. Under år 2017 slog antalet av dessa artiklar nytt rekord, 30 stycken. Den tidigare toppnoteringen var 27 stycken, år 2014. Som framgår av Tabell 24 är årets notering nästintill en fördubbling av antalet år 2015. Den mycket höga siffran för 2017 bör ses som en tillfällig topp snarare än som en nivåhöjning. I kapitel 2.2 ovan redovisas i vilka tidskrifter publiceringarna har skett, åtföljt av en diskussion om tidskrifternas kvalitet och bredd, ifråga om disciplintillhörighet.

Nästa rad i Tabell 24 anger antalet slutliga publikationer i form av böcker eller bokkapitel. Bland dessa kan ingå såväl vetenskapliga som populärvetenskapliga bidrag. Under 2017 publicerades en bok på svenska – SNS Konjunkturrådsrapport 2017 – och tre kapitel i böcker utgivna av internationella förlag (University of Chicago Press, Routledge och Springer). Antalet böcker och bokkapitel var avsevärt större än 2016 (då det var noll), samt lika stort som 2015.

På den sista raden i sektionen om slutliga publiceringar i Tabell 24 redovisas antalet artiklar publicerade i populärvetenskapliga tidskrifter. Under 2017 publicerades tre artiklar i den populärvetenskapliga tidskriften *Ekonomisk Debatt* och en i *SNS Analys*. Det sammanlagda antalet var därmed marginellt lägre än 2015 (fem stycken) men betydligt högre än 2016 (två stycken).

3.2 Working Papers, rapporter och avhandlingar

Som nämnts i kapitel 2.2 ger IFAU ut Working Papers, rapporter och avhandlingar. I den engelska Working Paper-serien publiceras i huvuddelen av ny forskning vid IFAU och sprids sedan till forskare världen över. För flertalet Working Papers utges också en förkortad populärvetenskaplig version på svenska i rapportserien. I rapportserien publiceras även den forskning som enbart skrivs på svenska. De avhandlingar som ges ut av IFAU är sådana som delvis har finansierats av IFAU.

För att kvalitetssäkra forskningsresultaten och göra dem kända presenteras resultaten i regel alltid på ett seminarium vid IFAU och i minst en annan akademisk miljö samt ofta vid seminarier på berörda departement, i första hand Arbetsmarknads-, Utbildnings- och Socialdepartementen, men även på Finansdepartementet. Resultaten sammanfattas som regel i ett pressmeddelande eller i ett meddelande (i de fall resultaten inte bedöms som intressanta för pressen) och skickas ut via en prenumerationslista. Alla publikationer och pressmeddelanden respektive meddelanden finns på IFAU:s hemsida och kan laddas ner gratis. På hemsidan finns också sammanfattningar av alla meddelanden.

Tabell 24 visar att antalet utgivna Working Papers under 2017 var 28 stycken och därmed något högre än 2016 då antalet var 26, men inte lika högt som 2015 då det var 29. Som en indikator på informationsspridningen till vetenskapssamhället av dessa Working Papers redovisas också antalet nerladdningar av dem utanför IFAU. Uppgifter om nerladdningar finns dels för Skandinavien, eller rättare sagt för skandinaviska Working Papers (SWoPEc), dels för hela världen (RePEc). Inom Skandinavien minskade antalet nerladdningar med 21 procent i förhållande till 2016, från 880 till 694 stycken. Antalet nerladdningar under 2017 var likväl något högre än under 2015. Tabellen visar också på en kraftig ökning av antalet nerladdningar utanför Skandinavien under 2017, jämfört med två föregående åren – i förhållande till 2015 uppgick ökningen till 20 procent, från 1 670 nerladdningar till 2 002 stycken. Detta är särskilt anmärkningsvärt mot bakgrund av att IFAU:s Working Papers troligtvis har börjat laddas ner även via andra kanaler. Om utländska forskare exempelvis använder sig av Google Scholar hamnar de direkt på IFAU:s hemsida där de (direkt) kan ladda ner IFAU:s Working Papers, vilket medför att någon registrering inte kommer att ske i SWoPEc och RePEc.

Antalet utgivna rapporter vid IFAU under 2017 var 22 stycken och därmed något lägre än de 24 rapporter som gavs ut 2015 och 2016.

Antalet färdigställda avhandlingar vid IFAU under 2017, fyra stycken, var precis under antalet 2016, fem stycken, och högre än under 2015, då antalet var två. Det största antalet avhandlingar som givits ut ett enskilt år vid IFAU är sex och det skedde år 2014. Denna notering torde också ange IFAU:s maximala kapacitet i detta avseende.

3.3 Konferenser, workshops, seminarier, gästforskare och kurser

De viktigaste kanalerna för IFAU:s personal att knyta kontakter med forskare och andra intresserade aktörer är via konferenser, workshops, seminarier, gästforskare och kurser.

Under 2017 arrangerade IFAU tillsammans Uppsala Center for Labor Studies (UCLS) vid Uppsala universitet en konferens om *Gender and Labor Markets*. I anslutning till konferensen höll professor Claudia Goldin, vid Harvard University, årets Lindahl-föreläsningar (till minnet av Erik Lindahl, professor i national-ekonomi vid Uppsala universitet 1942–58), betitlade "A long road: Career and the Family" respektive "How to achieve gender equality". Drygt 50 forskare deltog vid konferensen varav tio utländska, representerande sex olika länder (USA, Storbritannien, Kina, Singapore, Tyskland och Norge). Därutöver anordnade IFAU en workshop på temat *Åldrande och hälsa* på Rosersbergs slott i maj 2017, där 16 forskare från olika svenska universitet och forskningsinstitutioner deltog. Som framgår av Tabell 24 var antalet konferenser och workshops lägre 2017 jämfört med de två närmast föregående åren.

I likhet med år 2016 genomförde IFAU inte några kurser under 2017.

Tabell 25 visar även att 39 seminarier genomfördes vid IFAU under 2016, vilket är i paritet med antalen de föregående två åren som var 40 år 2016 och 42 år 2015. De påfallande höga antalen seminarier under de tre senaste åren har möjliggjorts genom att IFAU, utöver institutets gängse praxis med ett seminarium per arbetsvecka, vid några tillfällen har avsatt halv- eller heldagar som helt ägnats åt seminarier. År 2017 skedde detta vid ett tillfälle: en heldag i november avsattes till seminarier.

Gästande forskare är ett viktigt och uppskattat inslag i institutets verksamhet. Besöken innebär inte bara en möjlighet att informera de gästande forskarna om IFAU:s verksamhet. De utgör också en förutsättning för att IFAU:s forskare, utredare och, inte minst, doktorander ska kunna tillägna sig de senaste metoderna och resultaten inom institutets verksamhetsområden. Tabell 24 visar att under år 2017, liksom under år 2016, var antalet gästforskare 8 stycken, vilket var lägre än 2015, då antalet var 12 stycken. I ett längre perspektiv har det inte varit ovanligt att IFAU har haft drygt tio gästforskare under ett år. De åtta gästforskarna under 2017 representerade 7 olika länder: Finland, Italien, Norge, Singapore, Storbritannien, Tyskland och USA.

Att IFAU-anställda presenterar IFAU:s forskning och verksamhet externt, *i andras regi*, är också en väsentlig del av informationsspridningen. Det kan röra sig

om presentationer i samband med deltagande i konferenser och workshops eller när IFAU-forskare presenterar sina resultat vid seminarier på andra forskningsinstitutioner. Det kan också vara föredragningar på departement, myndigheter och intresseorganisationer, deltagande i publika debatter och utfrågningar etc. Under år 2017 var antalet presentationer 161, att jämföra med 138 respektive 137 under år 2016 och 2015. Siffran för 2017 är hög, men lägre än den högsta i IFAU:s historia: 170 stycken, år 2013. Likväl innebär antalet för 2017 att IFAU-forskare i genomsnitt genomför mer än ett dussin externa presentationer per månad, året runt.

3.4 Expertutlåtanden

Ett viktigt sätt på vilket regeringen drar nytta av den kunskap som finns vid IFAU är genom att anlita institutet som remissinstans. Detta har skett i ökande omfattning under de senaste åren. Som framgår av Tabell 24 var antalet remissvar från IFAU 20 stycken år 2017 och därmed lägre än 2016, då antalet var 25 stycken, men lika högt som under 2015. Det förtjänar att påpekas att de antal som anges i Tabell 24 avser remisser som har besvarats utförligt. Antalet inkomna remisser är betydligt högre. Under 2017 behandlade IFAU exempelvis förfrågningar om ett 40-tal remissvar.

Anställda vid IFAU deltar också i stor utsträckning som sakkunniga i olika organ: referens- och styrgrupper, beredningar, styrelser, expertgrupper, utredningar, kommittéer o dyl. Eftersom detta är tidskrävande aktiviteter, som dessutom har ökat i antal över tiden redovisas en indikator på deras omfattning från och med år 2016, nämligen antalet mötestillfällen. Denna indikator har framför allt valts på grund av sin enkelhet. Som en skattning av faktisk tidsåtgång utgör den en underskattning eftersom de aktuella mötena måste förberedas och ofta även följas upp i efterhand. För år 2017 var antalet mötestillfällen 68 stycken, eller drygt tio procent färre än 2016 då antalet uppgick till 75 stycken.

IFAU deltar också som expertmyndighet i tjänsten *Expertsvar*. Denna tjänst drivs av Vetenskapsrådet, i nära samarbete med svenska forskande organisationer och internationella medietjänster. Syftet med Expertsvar är att vara en kanal för journalister till forskarkompetens. Som framgår av Tabell 24, varierar antalet förfrågningar från Expertsvar kraftigt över åren. För år 2017 var det 24 stycken, vilket utgör genomsnittet av antalen de två närmast föregående åren: 19 stycken 2016 och 29 stycken 2015.

3.5 Massmedia

Massmedia spelar stor roll för spridningen av IFAU:s forskningsresultat till en bredare allmänhet. Enligt Tabell 24 var antalet notiser i massmedia – dagstidningar samt ett fåtal bloggar – 662 stycken under 2017.²⁰ Detta antal var betydligt lägre än under de två närmast föregående åren; 886 under 2016 och 1 141 stycken under 2015. Det är svårt att spekulera om möjliga orsaker till denna nedgång men det är

²⁰ I tidigare årsredovisningar har IFAU också lämnat uppgifter om antal inslag rörande IFAU i TV och radio. Denna information ingår dock inte i institutets nuvarande mediebevakning.

värt att notera att enskilda rapporter kan stå för en stor del av notiserna om de berör en fråga som hamnar i centrum för en debatt eller presenterar ett resultat som får stor uppmärksamhet. Detta kan bidra till skillnader mellan år.

3.6 Antal besök på IFAU:s hemsidor

Institutets hemsida är naturligtvis en mycket viktig kanal för informationsspridning. Liksom under 2016 ökade antalet besök på institutets svenska hemsida även under 2015, men i relativa termer var ökningen betydligt större 2017, knappt 36 procent, jämfört med drygt 11 procent 2016. Oräknat på dagsbasis var antalet besök 1 155 per dag, i genomsnitt, under 2017.

På den engelska hemsidan noterades 39 223 besök under 2017 vilket är något färre än 2016, då siffran var 41 295, men betydligt fler än de knappt 30 000 besöken under 2015. När det gäller den engelska hemsidan kan noteras att IFAU Working Paper även kan laddas från den svenska hemsidan. På den svenska hemsidan finns också, utöver Working Papers, engelska CV:n för samtliga forskare. Av dessa skäl finns det anledning att tro att antalet besök på den engelska hemsidan är en underskattning av antalet gånger som personer utomlands besöker IFAU:s hemsidor.

3.7 IFAU på sociala medier

IFAU finns representerat på Twitter, LinkedIn och YouTube. Under år 2017 omnämndes IFAU i sociala medier vid 410 tillfällen (59 gånger på bloggar, 18 gånger på Facebook och 333 på Twitter i form av tweets och re-tweets).

4 Kompetensförsörjning

För ett forskningsinstitut som IFAU är en god kompetensförsörjning den centrala förutsättningen för hög kvalitet i verksamheten. Kompetensförsörjningen avgörs i första hand av dem som är sysselsatta på arbetsplatsen och deras kvalifikationer. Men kompetensförsörjningen påverkas också av i vilken utsträckning de anställda kan delta i arbetet. Detta beror i sin tur på sjukfrånvaro samt åtgärder för att minska och förebygga ohälsa.

Omfattningen på IFAU:s verksamhet har ökat kontinuerligt över tiden, både i termer av antalet arbetsuppgifter och med avseende på arbetsuppgifternas krav. Detta medför behov av såväl nyrekryteringar som kompetensutveckling. Nyrekryteringar har under de senaste åren dels motiverats av utvidgningen av utbildningsuppdraget (se kapitel 1.2), dels på grund av att ett antal medarbetare har lämnat IFAU (i flera fall för lärostolsprofessorer). Kompetensutveckling sker löpande, för alla anställda. För IFAU:s största personalkategori, forskarpersonalen, kommer kompetensutvecklingen också successivt till uttryck i högre akademiska kvalifikationer. Som framgår av kapitel 4.2 har den akademiska meriteringen stärkts under det senaste året genom att en av IFAU:s doktorander har erhållit doktorexamen, två av forskarna har erhållit docentkompetens och en forskare har erhållit professorskompetens.²¹

För att på bästa sätt tillvarata personalens kompetens arbetar IFAU också med att hålla nere sjukfrånvaron. Som framgår av kapitel 4.3 var sjukfrånvaron under 2017 totalt sett på samma nivå som under 2016, då nivån emellertid var dubbelt så hög som 2015. Det bör dock noteras att sjukfrånvaron 2015 var dock mycket låg, en procent av den totala arbetstiden.

IFAU arbetar också förebyggande. Friskvård erbjuds vid institutet, i form av möjlighet till träning på arbetstid, massage under arbetstid samt bidrag till kostnader för exempelvis träningskort. Dessutom genomförs återkommande insatser för att hantera stress och hög arbetsbelastning, se vidare kapitel 4.3.

4.1 Bemanning och kompetensfördelning

Tabell 25 visar att i termer av årsarbetskrafter var arbetsinsatsen på IFAU marginellt högre under 2017 än under 2016 – 37 personer jämfört med 36 personer. Jämfört med år 2015 innebar detta en ökning med 3 årsarbetskrafter.

Av Tabell 25 framgår att ökningen under 2017 hänförde sig till den manliga personalen. Kvinnornas andel av antalet årsarbetskrafter sjönk därigenom något, från 44,4 till 43,2 procent.

²¹ Erhållande av docentkompetens sker efter prövning av en särskild ansökan som handläggs av en docenturnämnd hos relevant fakultet vid universitetet. Något motsvarande förfarande finns inte för att fastställa professorskompetens. IFAU har därför valt att betrakta forskare som professorskompetenta om de har sökt en professur och i samband med detta bedömts som kompetenta för den aktuella tjänsten (men inte nödvändigtvis mest meriterade för den).

Tabell 25: Antal årsarbetskrafter, fördelade på kön, samt personalomsättning

	2017	2016	2015
Antal årsarbetskrafter:			
Kvinnor	16	16	15
Män	21	20	19
Summa	37	36	34
Personalomsättning	3 %	14 %	6 %

Not 1: Antal årsarbetskrafter enligt denna tabell är något högre än det antal som Arbetsgivarverket (AGV) redovisar. Skälet är att här inkluderas forskarstipendiater. För att erhålla stipendierna måste stipendiaterna ta tjänstledigt från IFAU, vilket medför att de inte innefattas i AGV:s uppgifter. De aktuella forskarna verkar dock på institutet och bidrar till verksamheten på samma villkor som övriga forskare.

Not 2: Personalomsättningen beräknas som det minsta av antalet påbörjade anställningar och antalet avslutade anställningar, i förhållande till antalet årsarbetskrafter.

Sista raden i Tabell 25 visar att personalomsättningen minskade kraftigt under 2017 jämfört med 2016, med elva procentenheter, från 14 till tre procent. Därmed var den också lägre än 2015.

Som framgår av Not 2 till Tabell 25 baseras personalomsättningen på det minsta av antalet påbörjade och antalet avslutade anställningar. Den låga personalomsättningen under 2017 beror på att endast en anställd, en utredare, avslutade sin anställning vid IFAU. Däremot påbörjades fem anställningar: en forskningsassistent, två doktorander och två doktorer, varav den ena har en utredartjänst och den andra en forskartjänst. Till detta kommer en praktikant från *Korta vägen*, en arbetsmarknadsutbildning som riktar sig till nyanlända akademiker som har studerat på utländskt universitet utanför EU i minst tre år.²²

Tabell 26 redovisar utvecklingen av årsarbetskrafter per kompetenskategori. För forskarna noteras en ökning med en årsarbetskraft jämfört med 2016. Ökningen skedde bland de kvinnliga forskarna och innebar därmed en minskning av den könsmissiga obalansen inom forskargruppen – kvinnoandelen ökade från 34 procent 2016 till 38 procent 2017, vilket utgjorde en återgång till kvinnoandelen år 2015. Stödkompetensen reducerades med en halv (manlig) årsarbetskraft. För kategorierna ledning och utredare skedde inga eller försumbara förändringar i antalet årsarbetskrafter.

²² IFAU har under 2017 inte tagit emot någon praktikant i staten för nyanlända arbetssökande eller personer med funktionsnedsättning och inte heller anställt någon inom ramen för moderna beredskapsjobb i staten.

Tabell 26: Fördelning av årsarbeten på kompetenskategori och kön

Kategori:	2017			2016			2015		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Ledning	0,3	2,2	2,5	0,3	2,3	2,6	0,3	2,2	2,5
Forskare	7,7	12,5	20,2	6,6	12,6	19,2	6,1	9,8	15,9
Utredare	3,6	5,5	9,1	5,4	3,7	9,1	4,8	5,4	10,2
Stödkompetens	4,0	1,0	5,0	3,9	1,6	5,5	3,7	1,9	5,6
Summa	15,6	21,2	36,8	16,2	20,2	36,4	14,9	19,3	34,2

Not: Doktorander räknas som utredare innan de erhållit licentiatexamen, därefter som forskare.

4.2 Personalens akademiska kvalifikationer

Eftersom IFAU:s kärnverksamhet är forskning finns det anledning att redovisa personalens akademiska meritering mer i detalj. Av Tabell 27 framgår att antalet årsarbetskrafter med minst doktorsexamen uppgick till 23 stycken under 2017, vilket utgjorde en ökning med 1,7 årsarbetskrafter (8 procent) jämfört med 2016 och hela 5,4 årsarbetskrafters ökning (31 procent) i förhållande till 2015. Under 2017 och 2015 uppgick andelen kvinnor till 35 procent, något högre än 2016 då andelen var exakt 1/3.

Med avseende på de två högsta kompetensnivåerna visar Tabell 27 att en av IFAU:s kvinnliga forskare blev professorskompetent 2017. Samtidigt som detta är mycket glädjande framgår det av tabellen att i termer av årsarbetskrafter utgjorde de kvinnliga forskarna endast 25 respektive drygt 20 procent av IFAU:s docent- och professorskompetenta forskare. Sett till den könsräsliga obalans som i allmänhet finns inom nationalekonomisk forskning måste det dock betraktas som en relativt hög siffra att IFAU har fyra kvinnliga forskare som är åtminstone docentkompetenta och flera som förväntas nå docent- och professorskompetens inom de närmaste åren.

Tabell 27: Akademisk meritering, fördelad på årsarbeten och kön

Akademisk nivå	2017			2016			2015		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Doktorsexamen	4,8	5,0	9,8	3,9	6,0	9,9	4,0	4,4	8,4
Docentkompetens	2,2	6,2	8,4	3,2	4,4	7,6	2,2	3,1	5,3
Professorskompetens	1,0	3,8	4,8	0,0	3,8	3,8	0,0	3,9	3,9
Summa	8,0	15,0	23,0	7,1	14,2	21,3	6,2	11,4	17,6

Not: Att antalet årsarbetskrafter är större än antalet årsarbetskrafter forskare enligt Tabell 26 beror på att vissa av forskarna ingår i IFAU:s ledning samt att två av utredarna har doktorsexamen.

4.3 Ändamålsenligheten hos kompetensförändringarna

De kompetensförändringar som äger rum hos IFAU:s personal är av tre slag: avgångar och nyrekryteringar, akademisk meritering samt fortbildning. Som nämnts i

inledningen till detta kapitel, är kompetensutveckling i form av fortbildning en löpande verksamhet. Den är också i stor utsträckning individanpassad och kommenteras inte närmare här. Däremot finns det anledning att kort diskutera hur nyrekrytering och akademisk meritering under 2017 har bidragit till IFAU:s möjligheter att fullgöra sina uppgifter.

Nyrekryteringarna har tjänat tre syften. Det första är att ersätta en avgången utredare och stärka institutets utredarkompetens. Detta har skett genom anställning av en utredare med forskarexamen. För att underlätta och effektivisera arbetet i större projekt har IFAU också utnyttjat möjligheten till tidsbegränsade anställningar av forskningsassistenter.

Det andra syftet med nyrekryteringarna har varit att ersätta en doktorand som har disputerat under året och, dessutom, utnyttja det utrymme som under 2017 har funnits för att utöka antalet doktorander vid IFAU. Att IFAU härbärgerar och handleder flera doktorander är av stor betydelse för vitaliteten och kvaliteten i institutets forskning eftersom doktoranderna är de som är mest uppdaterade ifråga om aktuella forskningsfrågor och nydanande metoder.

Det tredje syftet med nyrekryteringen har varit att stärka institutets statistiska kompetens. Metodutveckling är en mindre men viktig del av verksamheten, och då en av forskarna accepterat en professur vid Uppsala universitet och övergått till en mindre deltid vid IFAU fanns det ytterligare skäl att med stöd av externa medel nyanställa.

Att den akademiska meriteringen bidrar positivt till IFAU:s möjligheter att fullgöra sina uppgifter behöver knappast sägas. Att IFAU på detta sätt stärker sin ställning i forskarsamhället har både direkta och indirekta positiva effekter på institutets verksamhet. De direkta effekterna består i att institutets forskare kan genomföra (ännu) mer kvalificerade analyser. De indirekta effekterna, som är väl så viktiga, består i att det för externa forskare blir (ännu) mer attraktivt att samarbeta med IFAU-forskare och att institutets möjligheter att attrahera extern finansiering i form av forskningsanslag och ersättning för uppdragsforskning blir (ännu) större. Att institutets forskarnätverk expanderar har positiv inverkan på institutets forskning, i både kvalitativa och kvantitativa termer. De förbättrade möjligheterna till extern finansiering ökar också IFAU:s trovärdighet och oberoende.

4.4 Sjukfrånvaro och åtgärder för att minska och förebygga ohälsa

Under 2017 låg den totala sjukfrånvaron på två procent av ordinarie arbetstid, samma nivå som under 2016, men dubbelt så högt som under 2015, se Tabell 28. Som framgår av tabellen har fördubblingen skett från en förhållandevis låg nivå och bör därför inte ses som alarmerande. Den högre nivån under 2016 och, i synnerhet, under 2017 har vidare varit hänförlig till ett fåtal personer – i en relativt liten organisation som IFAU slår även enstaka sjukdomsfall genom på totalsiffrorna.

Under 2017 har sjukfrånvaron för första gången på flera år innehållit en stor andel långtidsfrånvaro – knappt 30 procent enligt Tabell 28. Det ska dock påpekas att från att inledningsvis ha varit på heltid har långtidsfrånvaron övergått till att avse

deltid. IFAU har arbetat aktivt för att sätta berörd personal i kontakt med företagshälsovården, hjälpt till att föra en dialog med denna samt understött de åtgärder företagshälsovården har föreslagit. Därigenom har återgång till arbete kunnat ske på deltid, som successivt utökats.²³

IFAU arbetar också förebyggande för att undvika ytterligare långtidsfrånvaro i framtiden. Detta sker bland annat via utvecklingssamtal och genom att personalansvariga och verksamhetsansvariga är uppmärksamma på signaler på olika former av olägenheter i arbetet samt på upprepad korttidsfrånvaro. Vid behov tas också kontakt med företagshälsovården för konsultation och stödåtgärder även när ingen sjukskrivning föreligger.

Tabell 28 visar att, till skillnad från år 2016, var männens sjukfrånvaro under 2017 lägre än kvinnornas. Detta förklaras helt av den nyssnämnda långtidsfrånvaron. Slutligen framgår det av tabellen att åldersgruppen 30–49 år stod för en oproportionerligt stor andel av sjukfrånvaron under 2017, liksom under 2016. Positivt är dock att frånvaron inom denna grupp var något lägre 2017 än 2016.

Tabell 28: Sjukfrånvaro, totalt och för undergrupper

	2017	2016	2015
Total sjukfrånvaro, % av tillgänglig arbetstid	1,9	2,0	1,0
Andel långtidsfrånvaro (minst 60 dgr), i %	29,3	0,0	0,0
Kvinnors sjukfrånvaro, % av tillgänglig arbetstid	2,2	1,4	1,2
Mäns sjukfrånvaro, % av tillgänglig arbetstid	1,7	2,6	0,8
Sjukfrånvaro bland 30–49 år, % av tillgänglig arbetstid	2,4	2,7	1,0

Not: Sjukfrånvaron inom åldersgrupperna 29 år eller yngre respektive 50 år och äldre redovisas inte på grund av att dessa grupper omfattar färre än tio personer.

När det gäller åtgärder för att minska och förhindra ohälsa vidtar IFAU utredande, förebyggande och aktiva åtgärder.

Bland utredande åtgärder kan nämnas att en hälsoundersökning genomförs vartannat år. Ergonomigenomgångar görs årligen för att fastställa behov av särskild arbetsutrustning som höj- och sänkbara skrivbord, terminalglasögon, speciella tangentbord för dem som riskerar att drabbas av musarm osv. Även skyddsronnd utförs årligen. Årligen genomförs också en personalenkät som bland annat belyser fysiska och psykosociala aspekter på IFAU som arbetsplats.²⁴

Förebyggande åtgärder inkluderar medarbetarsamtal (årligen), personaldagar (vartannat år), bidrag till gymkort m.m. på 2 500 kr per anställd (årligen) samt möjlighet till en timmes motion per vecka på arbetstid.

²³ IFAU:s medverkan i rehabiliteringsprocessen har stötts av, och följer i många stycken, rapporten ”Myndigheternas arbete med att förebygga och minska sjukfrånvaro”, Rapport 2017:14, Statskontoret.

²⁴ Under 2017 har dock ingen personalenkät genomförts p g a att IFAU har beslutat att ersätta institutets hittillsvarande enkät med den enkät som Uppsala universitet tillämpar, för att på så sätt möjliggöra jämförelser med en näraliggande och likartad arbetsplats.

Aktiva åtgärder omfattar bland annat inköp av ergonomisk utrustning och rehabiliteringsplaner. Företagshälsan anlitas givetvis vid behov; så har skett vid flera tillfällen under 2017. Vidare erbjuds subventionerad massage under arbetstid.

5 Resultatredovisning av avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet

Regeringen ger IFAU uppdrag att utföra specifika utvärderings- och forskningsuppdrag. Beslut om detta lämnas via regleringsbrev eller särskilt regeringsbeslut. Uppdraget bedrivs oftast inom den ordinarie verksamheten och finansieras via tilldelat förvaltningsanslag. Till vissa uppdrag lämnar regeringen bidrag till inköp av t.ex. data eller enkätundersökningar. Regeringsuppdrag ska inte redovisas som avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet.

Tabell 30: Avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet (tkr)

Balanserat resultat	Överföring av saldo från föregående år, ej avslutade projekt	Intäkter	Kostnader	Överföring av saldo till kommande år, ej avslutade projekt	Utgående balanserat resultat
22	0	1 370	-1 370	0	22

Under året har IFAU arbetat med nedanstående uppdragsprojekt.

Tabell 31: Uppdragsprojekt under 2017 (tkr)

	IB	Intäkter	Kostnader	UB
Hälsoekonomi	0	744	-744	0
Omställningsavtalens effekter	0	626	-626	0
Summa	0	1 370	-1 370	0

6 Finansiell redovisning

6.1 Resultaträkning

(tkr)	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	34 319	32 178
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	1 536	1 105
Intäkter av bidrag		5 660	7 178
Finansiella intäkter	3	6	3
Summa		41 520	40 464
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-33 424	-31 701
Kostnader för lokaler		-1 899	-1 849
Övriga driftkostnader	5	-5 812	-6 583
Finansiella kostnader	6	-151	-140
Avskrivningar och nedskrivningar		-234	-191
Summa		-41 520	-40 464
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		6 001	6 276
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		1 892	3 134
Lämnade bidrag	7	-7 893	-9 410
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

6.2 Balansräkning

(tkr)	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	8	42	65
Summa		42	65
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	9	70	158
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	10	530	496
Summa		601	654
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	11	101	193
Övriga kortfristiga fordringar		9	0
Summa		110	193
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	12	403	480
Summa		403	480
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	13	-468	-1 576
Summa		-468	-1 576
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		30 710	29 882
Summa		30 710	29 882
SUMMA TILLGÅNGAR		31 398	29 699
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	14	23	23
Summa		23	23
Avsättningar			
Övriga avsättningar	15	380	325
Summa		380	325
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	16	582	719
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	17	1 431	1 683
Leverantörsskulder		402	978
Övriga kortfristiga skulder	18	623	592
Summa		3 038	3 972
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	19	2 468	2 442
Oförbrukade bidrag	20	25 488	22 311
Övriga förutbetalda intäkter		0	626
Summa		27 956	25 379
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		31 398	29 699

6.3 Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt reglerings- brev	Omdisp anslags belopp	Indragning av anslags- sparande	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
Not 21							
Utgiftsområde 14							
Arbetsmarknad och arbetsliv							
1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (Ramanslag)	2 071	40 546	0	-1 334	41 282	-40 348	934
ap.1 IFAU förvaltningskostnader, utvärdering, arbetsmarknad (ram)	879	34 546	1 146	-1 334	35 237	-34 346	890
ap.2 Finansieringsbidrag (ram)	44	3 000	0	0	3 044	-3 043	1
ap.3 Finansieringsbidrag, effekter av utbildning (ram)	2	3 000	0	0	3 002	-2 958	43
Avslutade anslag							
ap.4 IFAU förvaltningskostnader, utvärdering, utbildningsväsendet (ram)	1 146	0	-1 146	0	0	0	0
Summa	2 071	40 546	0	-1 334	41 282	-40 348	934

Redovisning av beställningsbemyndigande i årsredovisningen

Anslag/ap Anslagsbenämning (tkr)	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år	
				2018	2019
Utgiftsområde 14 1:7 Ramanslag					
Arbetsmarknad och arbetsliv					
ap.2 Finansieringsbidrag (ram)	4 500	4 066	4 148	2 983	1 165
ap.3 Finansieringsbidrag, effekter av utbildning (ram)	4 500	4 146	3 501	2 976	525
Summa	9 000	8 212	7 649	5 959	1 690

Anslagspost 2 och anslagspost 3 stöder externa studier. Bidragsmottagare som vid slutrapportering har kvar ett halvt prisbasbelopp eller mindre kan använda bidraget till liknande forskning och behöver inte betala tillbaka restsumman till IFAU.

6.4 Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

6.4.1 Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

IFAU:s bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar IFAU brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande ett halvt prisbasbelopp bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr.o.m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2016, 494 tkr, har år 2017 minskat med 28 tkr.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet och för egenutvecklade immateriella anläggningstillgångar är 100 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

5 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter
5 år	Fordon
3 år	Datorer och kringutrustning
5 år	Övriga kontorsmaskiner
10 år	Inredningsinventarier

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp som de beräknas bli betalda.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp om inget annat anges i not.

6.4.2 Ersättningar och andra förmåner

Vetenskapligt råd

Vid institutet finns ett vetenskapligt råd bestående av ordförande och nio ledamöter från olika forskningsområden, en av rådets ledamöter är IFAU:s generaldirektör. Rådet arbetar framför allt med beviljandet av forskningsbidrag.

Arvode ledamöter i Vetenskapliga rådet

Namn	Ersättning (tkr) IFAU	Andra råds- och styrelseuppdrag
Robert Erikson	17,0	Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, SNS Vetenskapliga råd, Riksrevisionens Vetenskapliga råd
Catharina Calleman	1,5	Inga andra uppdrag
Bertil Holmlund	6,0*	Finanspolitiska rådet
Sverker Härd	0	Inga andra uppdrag
Tomas Korpi	4,5	Berlin Social Center, Arena Idés vetenskapliga råd
Mikael Lindahl	1,5	Utbildningsvetenskapliga kommittéen, UVK, Vetenskapsrådet
Ulla Riis	6,0*	Direktionen för Prins Gustafs stiftelse
Monica Rosén	1,5	MTM:s vetenskapliga råd, The Technical Advisory Group IEA, Göteborgs universitet IPS institutionsråd
Maria Stanfors	4,5	Rådet för Infrastruktur RFI Vetenskapsrådet
Annika Sundén	1,5	Delegationen för migrationsstudier, Första AP-fonden, Institutet för framtidsstudier, Inspektionen för socialförsäkringens insynsråd, SPV:s styrelse, Mälardalens högskola styrelse
Torsten Svensson	1,5	Uppsala universitet – Rektors Ledningsråd och Områdesnämnd, Infrastrukturrådet, Kvalitetsrådet

*Varav 3 tkr avser referee-arvode

Ersättningen för ordförande är 17 tkr per år, övriga ledamöter får arvode (1,5 tkr per möte) samt reseersättning. Ingen av vetenskapliga rådets medlemmar har avtalade framtida åtaganden eller andra förmåner.

Ledande befattningshavare

Generaldirektörens årsinkomst 2017 var 1 118 tkr. GD utnyttjar rätten till förmån av fri bil. Förordningen (2003:55) om avgångsförmåner för vissa arbetstagare med statlig chefsanställning tillämpas på Olof Åslund.

6.4.3 Redovisning av sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro se avsnitt 4.4 i resultatredovisningen.

Resultaträkning (tkr)		2017	2016
Not 1	Intäkter av anslag		
	Intäkter av anslag	34 319	32 178
	Summa	34 319	32 178
	Summa "Intäkter av anslag" (34 319 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (34 346 tkr) på anslagen Uo 14, 1:7 ap1. Skillnaden (28 tkr) beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.		
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter enligt 4§ avgiftsförordningen	61	0
	Intäkter av forskningsuppdrag	626	449
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	849	656
	Summa	1 536	1 105
Not 3	Finansiella intäkter		
	Ränta på lån i Riksgäldskontoret	3	3
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	2	0
	Övriga ränteintäkter	1	0
	Summa	6	3
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ		
Not 4	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	21 367	20 377
	<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	<i>185</i>	<i>198</i>
	Sociala avgifter	11 556	10 764
	Övriga kostnader för personal	501	560
	Summa	33 424	31 701
Not 5	Övriga driftkostnader		
	Resor, representation, information	462	548
	Köp av varor	1 708	1 816
	Köp av tjänster	3 590	4 150
	Övrigt	52	69
	Summa	5 812	6 583
Not 6	Finansiella kostnader		
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	151	140
	Summa	151	140
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ		
Not 7	Lämnade bidrag		
	Lämnade bidrag till statliga myndigheter	6 693	9 410
	Lämnade bidrag till andra EU-länder och EU-organisationer	1 200	0
	Summa	7 893	9 410

Balansräkning (tkr)		2017-12-31	2016-12-31
Not 8	Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	1 000	1 000
	Summa anskaffningsvärde	1000	1 000
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-934	-909
	Årets avskrivningar	-23	-25
	Summa ackumulerade avskrivningar	-957	-934
	Utgående bokfört värde	42	65
Not 9	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	1 700	1 700
	Summa anskaffningsvärde	1 700	1 700
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 542	-1 448
	Årets avskrivningar	-87	-95
	Summa ackumulerade avskrivningar	-1 630	-1 542
	Utgående bokfört värde	70	158
Not 10	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	1 836	1 724
	Årets anskaffningar	158	409
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-75	-297
	Summa anskaffningsvärde	1 919	1 836
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 340	-1 565
	Årets avskrivningar	-124	-72
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	75	297
	Summa ackumulerade avskrivningar	-1 388	-1 340
	Utgående bokfört värde	530	496
Not 11	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	101	193
	Summa	101	193
Not 12	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	403	435
	Övriga förutbetalda kostnader	0	45
	Summa	403	480

Balansräkning (tkr)		2017-12-31	2016-12-31
Not 13	Avräkning med statsverket		
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-2 071	-1 581
	Redovisat mot anslag	40 348	38 455
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-40 546	-39 360
	Återbetalning av anslagsmedel	1 334	415
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-935	-2 071
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	494	495
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-28	-1
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	466	494
	Summa Avräkning med statsverket	-468	-1 576

Not 14 Myndighetskapital

Specifikation förändring av myndighetskapitalet

	Balanserad kapitalförändring anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2016	23	0	23
Rättelser	0	0	0
Ingående balans 2017	23	0	23
Föregående års kapitalförändring	0	0	0
Årets kapitalförändring	0	0	0
Summa årets förändring	0	0	0
Utgående balans 2017	23	0	23

Not 15 Övriga avsättningar

Avsättning för lokalt omställningsarbete

Ingående balans	325	265
Årets förändring	55	60
Utgående balans	380	325

Balansräkning (tkr)		2017-12-31	2016-12-31
Not 16	Lån i Riksgäldskontoret		
	<i>Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar</i>		
	Ingående balans	719	501
	Under året nyupptagna lån	95	409
	Årets amorteringar	-232	-191
	Utgående balans	582	719
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	2 000	2 000
Not 17	Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
	Arbetsgivaravgifter	600	565
	Leverantörsskulder andra myndigheter	831	1 118
	Summa	1 431	1 683
Not 18	Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	622	591
	Övrigt	1	1
	Summa	623	592
Not 19	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	1 981	1 896
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	278	220
	Övriga upplupna kostnader	208	326
	Summa	2 468	2 442
Not 20	Oförbrukade bidrag		
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	24 774	21 984
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	714	327
	Summa	25 488	22 311
	<i>Varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk</i>		
	inom tre månader	316	0
	mer än tre månader till ett år	13 896	7 518
	mer än ett år till tre år	10 561	9 488
	mer än tre år	0	4 978
	Summa	24 774	21 984

Not 21 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och Arbetsliv 1:7

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (Ramanslag) anslagspost 1, anslagspost 2 samt anslagspost 3.

IFAU disponerar anslagskredit på anslagspost 1: 1 036 tkr, anslagspost 2: 90 tkr, anslagspost 3: 90 tkr. Krediterna har inte utnyttjats under 2017. Anslagsposterna 2 och 3 har delats ut som forskningsbidrag utanför IFAU.

6.5 Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2017	2016	2015	2014	2013
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Utnyttjad	582	719	501	657	990
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	2	0*	2	108	168
Räntekostnader	151	140	66	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	1 536	1 105	721	1 079	349
Anslagskredit					
Beviljad	1 216	1 181	1 165	1 159	1 072
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	934	2 071	1 581	1 982	1 424
Bemyndiganden					
Tilldelade	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Summa gjorda åtaganden	7 649	8 212	7 223	7 524	7 920
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	37	36	34	36	36
Medelantalet anställda (st)	47	46	47	46	42
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 112	1 115	1 133	1 066	951
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	-23	-23	-23	-23	-23
*Uppgiften om ränteintäkt har korrigerats för 2016					

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Uppsala 2018-02-16

Olof Åslund
Generaldirektör